

Statens jordbruksverks föreskrifter om bekämpning av amerikansk yngelröta, varroakvalster och trakékvalster

A Allmänt

Vi har ändrat rubriken och skriver nu varroakvalster istället för varroasjuka, samt att vi har lagt till trakékvalster. I bisjukdomsförordningen (1974: 212) står det kvalstersjuka respektive varroasjuka, men vi har valt att uttrycka det såsom i rubriken.

I konsekvensbeskrivningen förklarar vi hur vi har bedömt att våra förslag om bekämpning av amerikansk yngelröta, varroakvalster och trakékvalster påverkar olika kategorier av personer. Vi skriver också varför vi har bedömt att förslagen bidrar till bekämpning av amerikansk yngelröta, varroakvalster och trakékvalster. De flesta ändringar vi föreslår riktar sig till tillsynsmän och några få ändringar riktar sig till biodlare. Föreskrifterna påverkar främst biodlare och tillsynsmän.

Föreskrifterna kompletterar bisjukdomslagen (1974:211) och bisjukdomsförordningen (1974:212). Vi har försökt att i konsekvensbeskrivningen redogöra för hur de olika författningarna tillsammans påverkar biodlingen. I löpande text har vi inte skrivit ut numret på bisjukdomslagen eller bisjukdomsförordningen.

Vi ser behov av fler ändringar av föreskrifterna än vad vi föreslår. Vår bedömning är dock att vi saknar bemyndiganden för att göra den omarbetning vi vill. Representanter för vår referensgrupp har framfört önskemål om en del regleringar som rör till exempel flytt inom ett skydds- eller övervakningsområde, eller att vi ska skriva vad biodlare får eller inte får flytta. Vi kan inte tillmötesgå önskemål som innebär en dubbelreglering mot bisjukdomsförordningen, eller om vi saknar bemyndigande. Vi får bara rikta föreskrifterna till tillsynsmän och kan därför inte skriva i klartext vad biodlare får eller inte får göra. Vi skulle vilja:

- strukturera om hela föreskriften,
- modernisera språket i samtliga paragrafer
- ändra de regler som riktar sig till länsstyrelserna i syfte att om möjligt minska länsstyrelsernas administration,
- utveckla konceptet godkänd biodlare till ett system med delegerat undersökningsansvar och där biodlaren får ett större ansvar än idag.

Vi är medvetna om att vi genom att lappa och laga befintlig författning inte uppnår vårt mål med föreskrifterna. Vi har gjort det som är möjligt med de ramar vi har.

A 1 Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Sammanfattning

Det övergripande problemet är att Jordbruksverkets föreskrifter 1992:38 inte är tillräckligt anpassade till hur biodling bedrivs idag eller hur djursjukdomar brukar hanteras. Vi föreslår förändringar för bekämpning av amerikansk yngelröta och varroakvalster, samt inkluderar trakékvalster i föreskrifterna. Vi vill förtydliga en del regler och om möjligt förenkla språket. Det vi vill uppnå med vårt förslag är att:

- reglera bekämpning av trakékvalster,
- ersätta smittförklaring på församlingsnivå med inrättande av skyddsområde och övervakningsområde som utgår från den smittade eller angripna bigårdens läge,
- i större utsträckning använda begrepp som är vedertagna inom smittskydd,
- ta bort särregler för varroakvalster i Gotlands län,
- ta bort rutinen att klistra tillståndsbevis på bikupor m.m. som ska flyttas,
- ta bort dubbelregleringar mot bisjukdomsförordningen.

Den mest påtagliga skillnaden med vårt förslag är dels att vi reglerar trakékvalster och dels att ordningen för smittförklaring är ändrad. Vårt nya sätt att hantera utbrott av amerikansk yngelröta eller trakékvalster har två lager:

- det första lagret innebär att vi inrättar ett skyddsområde på tre kilometer runt bigården, och
- vid behov kan vi inrätta ett, normalt sett tio kilometer, övervakningsområde runt bigården. Övervakningsområdet behöver inte ha formen av en cirkel, utan kan vara avgränsad på annat sätt. Om det sker på annat sätt ska det vara en naturlig avgränsning.

Anledningen till att vi reglerar trakékvalster är att det sedan år 2009 är tillåtet att föra in bin från länder där trakékvalster förekommer. Det har sedan dess också förts in bisamhällen och bidrottningar utan att de har varit kontrollerade avseende trakékvalster. Än har inte trakékvalster påträffats i Sverige, men parasiten finns i nästan hela övriga Europa och svenska biodlare köper in bin från länder där trakékvalster finns. Om parasiten påträffas i Sverige och det inte finns regler för dess bekämpning ökar risken att parasiten sprids.

Vi har valt att ha en referensgrupp för att hjälpa oss att bedöma vilka delar av de nu gällande föreskrifterna som kan strykas och vad som bör vara kvar. De har också lämnat synpunkter på alternativa lösningar på flera av våra ursprungliga förslag. Gruppen tillsattes i ett läge då vi var inriktade på att göra en komplett ombearbetning av föreskrifterna, men vi har haft nytta av gruppens synpunkter även för denna mer begränsade ändring.

Föreslagna ändringar i föreskriften

Allmänna bestämmelser

1 § Vi har upphävt paragrafen. Den fastställde att område som omfattas av förklaring om smitta eller misstanke om smitta ska utgöras av församling. Vi har bedömt att det är bättre att utgå från den bigård i vilken amerikansk yngelröta, trakékvalster eller varroakvalster är konstaterade och inrätta skyddsområde, övervakningsområde eller zon 1. Församlingar kan vara olika stora, men det som är relevant för smittförklaringen är avståndet från bigården.

1 a § I paragrafen förtydligar vi att de grundläggande bestämmelserna om bekämpning av amerikansk yngelröta, varroakvalster och trakékvalster återfinns i bisjukdomslagen och bisjukdomsförordningen.

1 b § Här förklarar vi att de områden som i bisjukdomsförordningen benämns ”smittat” eller ”misstänkt för smitta” i våra föreskrifter kallas för skyddsområde, övervakningsområde och zon. Vi ändrar för att göra kopplingen mellan bisjukdomslagen, bisjukdomsförordningen och våra föreskrifter tydligare.

Paragrafen definierar även begrepp som finns i föreskriften, för att det ska vara tydligare vad reglerna handlar om. Flera av de definierade begreppen är förslagna av vår referensgrupp.

Definitionen av biodlare innebär att även ett företag kan anses vara en biodlare. Det betyder att ”godkänd biodlare” nu blir möjligt att tillämpa på företag.

Definitionerna av zon 1, zon 2 och zon 3 är de vi använder i *Statens jordbruksverks beslut om smittförklaring med anledning av amerikansk yngelröta och varroasjuka hos bin*.

5 § Vi ändrat paragrafen språkligt och har kombinerat regler från tidigare 5 och 6 §§. Vi skriver att tillsynsmannen i sitt arbete med bitillsyn ska arbeta så att hon eller han inte bidrar till att sprida smittsam bisjukdom eller skadegörare. Vi skriver inte ut specifika sjukdomar, eftersom tillsynsmannen även ska minimera risken att sprida även andra sjukdomar.

I punkt två har vi återanvänt en del som förut fanns i 6 §. Vi vill förtydliga att en tillsynsman ska ha tillräcklig kännedom och kunskap om tillstånd som hon eller han beslutar. Det finns tillsynsmän som sällan fortbildar sig. De kan därför ha otillräcklig kunskap om reglerna för bekämpning av amerikansk yngelröta, varroakvalster och trakékvalster. Vi strök den tidigare formuleringen i 6 § är för att den innehöll ett informationskrav som var svårt att förstå. Vi tycker att det är viktigare att fokusera på tillsynsmannens kompetens i förhållande till de beslut han eller hon fattar. Motsvarande skrivning finns i våra föreskrifter som riktar sig till officiella veterinärer. Paragrafen utesluter inte att en tillsynsman kan medverka på till exempel utbildning av biodlare. Det regleras i *beslut om ersättning till tillsynsman*.

6 § är upphävd och de delar vi vill behålla finns i andra paragrafer, till exempel i 5 §.

6 a § Paragrafen är ny, men kravet att besluten ska vara skriftliga kommer från den tidigare 15 §. Vi vill uppnå att alla beslut som en tillsynsman skriver ska vara skriftliga. De mallar vi tillhandahåller är juridiskt granskade och de innehåller även information om överklagande. Det förekommer att tillsynsmän lämnar ofullständigt ifyllda tillståndsbevis till biodlare. Tillståndsbevisen är avsedda att klistras på bibostäder eller andra saker som ska flyttas. Det är en myndighetsuppgift att sätta tillståndsbevisen på det som ska flyttas. Tyvärr överlåter många tillsynsmän åt biodlare att klistra på tillståndsbevisen och att komplettera dem med uppgifter. I vårt förslag har vi tagit bort regler om tillståndsbevis. Däremot fattar tillsynsmannen fortfarande beslut om tillstånd att flytta bin, biodlingsprodukter och biodlingsredskap och vi vill därför betona att hon eller han inte får lämna ifrån sig ofullständiga tillstånd som biodlaren själv kan fylla i. Motsvarande skrivning finns i våra föreskrifter som riktar sig

till officiella veterinärer. De beslutsmallar som Jordbruksverket tar fram för bitillsynen ska vara helt ifyllda innan tillsynsmannen lämnar dem till biodlaren.

7 § Av redaktionella skäl har vi strukit den andra punkten. Där fanns tidigare en hänvisning till 17 §, men vi har strukit 17 § och då faller behovet av andra punkten i 7 §. Vi bedömer att de krav på tydliga bemyndiganden för vad vi får reglera i föreskrifter inte är uppfyllda så att vi kan ändra paragrafen i övrigt.

Förvaring och bortförande

10 a § Vi vill uppnå att beslut som innebär att en person får flytta något ska vara tidsbegränsade. För att undvika dubbelreglering har vi hänvisat till 8 § bisjukdomsförordningen. Tiden är föreslagen med hänsyn till att vi vill att en tillsynsman i normalfallet ska undersöka det som ska flyttas under den delen av året då bina är aktiva. Med tre månader ökar den sannolikheten. För godkända biodlare kan tillsynsmannen enligt 7 § besluta om längre tid. Det finns också fall där en kortare tid gäller. Vi nämner inte 7 § i denna paragraf eftersom 8 § bisjukdomsförordningen reglerar tillstånd att flytta, inte regler för godkänd biodlare.

10 b § är ny. Syftet är att förenkla avelsarbete där inseminering förekommer. Då drönarna normalt sett inte tappas på sperma ute i bigården vill vi göra det möjligt att flytta levande drönare direkt till den lokal där de tappas på sperma. Drönarna avlivas efter tappningen och kan då inte sprida vare sig amerikansk yngelröta, trakékvalster eller varroakvalster. OIE har bedömt att dessa sjukdomar inte kan spridas via sperma. Vi bedömer att smittskyddet inte äventyras av att tillsynsmannen kan ge tillstånd till flytt utan att ha undersökt bisamhället.

10 c § Syftet med regleringen är att effektivisera den praktiska smittbekämpningen genom att en tillsynsman får besluta att vissa saker får flyttas direkt till destruktion eller sanering, utan att tillsynsmannen undersöker materialet först. Risken att amerikansk yngelröta sprids är liten eftersom det som ska flyttas antingen ska destrueras eller saneras. Det vi vill uppnå är att en tillsynsman inte ska lägga tid på att leta efter tecken på sjukdom i sådant som ska destrueras eller saneras. Vi vill däremot inte att det ska vara fritt att flytta dessa saker, eftersom flytten gäller från ett skyddsområde eller ett övervakningsområde. Det är viktigt att den lokala myndigheten, det vill säga en tillsynsman, känner till flytten. Genom att tillsynsmannen måste besluta om tillstånd kan hon eller han också påpeka att tillståndet gäller enbart om det som flyttas hanteras så att levande bin inte kommer åt det. Paragrafen innebär också att utrustning och begagnade bibostäder som ska användas i bigård igen är rengjorda innan.

Särskilda bestämmelser om amerikansk yngelröta

12 § är ändrad och vi har delat upp innehållet på 12 § och 12 a §. Syftet med 12 § är att förtydliga att levande bin inte får flyttas från en bigård där amerikansk yngelröta är konstaterad. När det gäller flytt av bin får vi inte rikta föreskrifterna till biodlare, utan vi måste skriva att en tillsynsman inte får ge tillstånd till denna flytt. Det blir en omskrivning, men vi kan inte göra annorlunda. Ibland kan en markägare be att biodlaren flyttar bort bisamhällen. Det är inte tillåtet medan amerikansk yngelröta är under bekämpning i bigården.

12 a § är ny och innehåller delar av det som fanns i 12 §. Syftet med 12 a § är att förtydliga att levande bin inte får flyttas från ett skyddsområde. Under det första samrådet fick vi frågan om vad som händer om biodlaren måste flytta en bigård som står i ett skyddsområde. 8 § bisjukdomsförordningen kräver inte tillstånd av en tillsynsman annat än när flytt ska ske ut ur ett område som är förklarat smittat eller misstänkt för smitta. Därför är en flytt inom skyddsområdet möjlig om amerikansk yngelröta inte är konstaterad i bigården. Regleringar om flytt av begagnade bibostäder, biodlingsredskap m.m. är flyttade till andra paragrafer.

13 § är upphävd. Mycket av regleringen är flyttat till andra paragrafer. Syftet är att dela upp innehållet i den tidigare paragrafen på flera paragrafer för att öka läsbarheten. I och med att paragrafen är upphävd försvinner bestämmelsen om tillståndsbevis.

13 a § Syftet med paragrafen är att biodlare som bedriver biodling i skyddsområde ska kunna få hem honung och andra biodlingsprodukter, samt utrustning, begagnade bibostäder och vax. Genom att en tillsynsman undersöker de bisamhällen som skattdåorna stod på innan lådorna flyttas från bigården minskar risken att amerikansk yngelröta sprids. Utrustning och bibostäder ska de vara rengjorda innan de åter används i biodling. Eftersom bigården ligger i ett skyddsområde får tillståndet gälla för högst en månad. Eftersom ett skyddsområde är ett område där det pågår ett utbrott av amerikansk yngelröta kan inte godkända biodlare få ett längre tillstånd att flytta än andra biodlare.

13 b § Flyttbestämmelserna i paragrafen motsvarar det som tidigare reglerades i 13 §, men här har vi begränsat det till övervakningsområden. Reglerna är relevanta om vi inrättar övervakningsområden, det vill säga om det finns ett område som utgör hot-spots avseende amerikansk yngelröta. Det vi vill uppnå är att inget flyttas ut ur övervakningsområdet utan att någon har undersökt det innan. Det kan vara en tillsynsman, eller godkänd biodlare. Vi reglerar enbart flytt ur området eftersom det är vad som krävs enligt 8 § i bisjukdomsförordningen. För godkända biodlare får tillsynsmannen ge tillstånd i upp till ett år, i andra fall i upp till tre månader. Levande bin inkluderar icke täckta viseceller där det finns en larv.

[Särskilda bestämmelser om varroakvalster](#)

Paragrafer där Gotland omnämns som en egen varroazon är ändrade, eftersom Gotland motsvarar zon 1. Eftersom vi inte vill använda den administrativa enheten församling inom bitillsynen har vi ändrat de paragrafer där församling nämns. Vi har strukit regleringar som handlar om tillstånd för flytt *inom* en zon. Det beror på att vi församling som administrativt område vi förklarar smittat eller misstänkt för smittat inte är kvar. Eftersom bisjukdomsförordningen inte ställer krav på tillstånd för flytt inom ett område som är förklarat smittat eller misstänkt för smittat och sådana områden nu utgörs av zonerna kan vi inte ha kvar regleringen.

14 § Vi har bytt ut ”föreskrifter” mot *Statens jordbruksverks beslut om smittförklaring med anledning av amerikansk yngelröta och varroasjuka hos bin*. Vi har också förenklat språket.

15 § är upphävd. Att det krävs tillstånd från en tillsynsman regleras i 8 § bisjukdomsförordningen. Att beslutet ska vara skriftligt har vi flyttat till 6 a §. Det sista stycket utgör

delvis grunden för alla beslut (att den som beslutet berör ska uppfylla krav för att få ett visst tillstånd) och vi fann därför skrivningen överflödigt.

16 § Vi har strukit regeln att det som flyttas ska ha varit utan kontakt med levande bin under 14 dagar. Istället har vi skrivit att det ska vara rengjort. Vi resonerar att om det är rengjort finns det inte bin eller kvalster i det som ska flyttas. Det är dessutom lättare att kontrollera.

16 a § Ordet ”församling” och ”samt från Gotland” är struket och paragrafen är språkligt bearbetad. Med larver inkluderar vi larver som ska bli drottningar.

17 § är upphävd. Vi har regler om undersökning avseende varroakvalster i andra paragrafer.

17 a § är ny, men reglerar det som tidigare fanns i 20, 25 och 30 §§. Vi har tagit bort att en inseminatör ska vara auktoriserade av oss. Vi saknar uppgifter om vilka dessa personer är och om de är aktiva. Vidare saknar vi kriterier för auktorisation och vi avser inte att ta fram några. Vi har också tagit bort kravet att bin med varroakvalster ska avlivas. Inseminatören kan ta bort kvalstren istället. Inseminatören får alltså efter att tillsynsmannen har villkorat beslutet ansvaret att se till att de bin som hon eller han skickar till en bigård är fria från varroakvalster. Det vi vill uppnå är att göra hanteringen smidigt och undvika att bina måste sövas ner ytterligare en gång, såsom de skulle bli om de skickas via ett laboratorium. En inseminatör har utrustning att både söva bin och stereolupp så att det i förstoring går att se om det finns kvalster på bina. Vi har också bedömt att inseminatörerna bör vara måna om sitt rykte och inte riskera att bli utpekade som personer som orsakar att varroakvalster sprids.

Zon 1

18 § är ändrad. Vi har strukit det som handlar om flyttar *inom* zon 1. Den är extra onödig när det gäller zon 1. Vi utgår från att bisamhällena i zon 1 har varroakvalster. Biodlare kan flytta skattlådor inom zon 1 utan tillstånd från en tillsynsman om det inte finns restriktioner till följd av amerikansk yngelröta eller trakékvalster. Inget hindrar att biodlarna själva upprättar riktlinjer för flyttar inom zon 1.

Redan tidigare var det tillåtet för en tillsynsman att besluta att om det fanns varroafria nedfallsprover, så fick flytt ske från zon 1 till zon 2. Vi har behållit det, men lagt till att proverna i så fall inte ska vara äldre än en månad.

19 § är ändrad. Vi har strukit det som handlar om flyttar *inom* zon 1. Kvar är att tillsynsmannen inte får ge tillstånd till flytt av hela bisamhällena ut från zon 1. Tidigare fanns många regler som beskrev vad tillsynsmannen *inte* får göra. Det är ovanligt att skriva föreskrifter så, men vi har behållit några av förbuden av pedagogiska skäl.

20 § är upphävd. Regleringen finns i 17 a §.

21 § är ändrad och omfattar nu de flyttar som tidigare reglerades i 21 § och i 22 §. Ändringen innebär att det är tillåtet att flytta drottningar med högst 20 följebin från zon 1 till zon 2, 3 eller till fri zon. Vi vill uppnå att det ska vara möjligt att utbyta avelsmaterial mellan biodlare hela landet, men på ett sådant sätt att risken att sprida varroakvalster är liten. Redan idag är det möjligt att med dispens från Jordbruksverket skicka drottningar från zon 1 till en lägre

zon eller ett område utanför zon 1-3. Vi villkorar då besluten med att drottningarna ska skickas via referenslaboratoriet, som tar bort kvalster från bina. Vi föreslår att det inte ska vara nödvändigt med en dispens från Jordbruksverket, utan att en tillsynsman ger tillstånd. Tillståndet ska då vara villkorat av att kvalster plockas bort från bina på ett ackrediterat laboratorium innan de når den mottagande bigården.

22 § är upphävd och flyttar av de drottningar som paragrafen reglerade omfattas av 21 §.

Zon 2

23 § Vi har ändrat ”yngelfria honungskakor” till ”skattlådor”. Vi har också strukit det som stod om flyttning inom zon 2. Det betyder att biodlaren behöver tillstånd av tillsynsman för att flytta ut från zon 2, men inte inom zonen.

24 § är ändrad. Vi har strukit kravet på varroafria nedfallsprover från bigården vid flytt inom zon 2. Även här har vi av pedagogiska skäl valt att behålla en skrivning som beskriver vad tillsynsmannen inte får ge för tillstånd.

25 § är upphävd. Regleringen finns i 17 a §.

26 § är ändrad och omfattar nu de flyttar som tidigare reglerades i 26 § och i 27 §. Till skillnad mot tidigare reglerar vi enbart flytt ut ur zon 2 här. Namnet på laboratoriet stämmer inte längre och det finns inte officiellt auktoriserade personer på parningsstationer. Flytten av drottningarna måste som i 21 § ske med högst 20 följebin och utan vax, vilket i praktiken innebär att parningskasett inte är tillåten. Vi har strukit reglering av flytt inom zon 2.

I enlighet med hur vi har ändrat 21 § så att det är tillåtet att flytta drottningar med följebin över hela landet bara de flyttas via ackrediterat laboratorium som tar bort kvalstren har vi ändrat även denna paragraf. Undersökning av bina avseende varroakvalster behöver inte ske om bina ska till en bigård i zon 1. Inget hindrar att branschen sätter upp riktlinjer för detta.

27 § är upphävd eftersom dessa flyttar är inkluderade i 26 §

Zon 3

28 § Vi har ändrat ”yngelfria honungskakor” till ”skattlådor”. Vi har också strukit det som stod om flyttning inom zon 3.

29 § Ordet ”församling” och ”samt från Gotland” är struket och paragrafen är språkligt bearbetad. Vi har också strukit det som stod om flyttning inom zon 3. Slutligen har vi strukit förbudet att flytta hela bisamhällen till ”icke smittförklarade” område, eftersom vi tycker att det i detta fall är tydligare att bara reglera vad tillsynsmannen får ge tillstånd till.

30 § är upphävd. Regleringen finns i 17 a §.

31 § är ändrad och omfattar nu både de flyttar som tidigare reglerades i 31 och 32 §§. Ändringarna är i stort gjorda i linje med 21 och 26 §§ och av samma skäl. Dock ska det

finnas varroafria nedfallsprover om drottningar ska flyttas från zon 3 till zon 2, men då behöver inte drottningarna skickas via laboratorium.

32 § är upphävda eftersom dessa flyttar är inkluderade i 31 §.

33 – 36 § är upphävda likaså rubriken före 33 § eftersom de reglerar förflyttningar på Gotland. Gotland är zon 1 och behöver inte regleras med specifika paragrafer.

Särskilda bestämmelser om trakékvalster

36 a § Trakékvalster sprids genom närkontakt mellan levande bin. Av den anledningen har vi bedömt att det inte ska vara tillåtet att flytta levande bin ur en bigård där trakékvalster har påträffats, eller ur ett skyddsområde.

I **36 b §** vill vi göra det tydligt att en tillsynsman får ge tillstånd till att allt utom levande bin kan flyttas ur ut en bigård där det finns trakékvalster. Det är också tillåtet att flytta dessa saker ur skydds- eller övervakningsområde. Trakékvalster sprids med levande bin, så vi ser inte någon risk med dessa flyttar. Tillsynsmannen kan undersöka det som ska flyttas om hon eller han inte är säkra på att det inte finns levande bin i det. Självklart måste tillsynsmannen ta hänsyn till om det finns restriktioner med avseende på amerikansk yngelröta. Vi har inte skrivit att det som ska användas till ett nytt bisamhälle ska vara väl rengjort. Vi tycker att man alltid ska ha god hygien, men eftersom trakékvalster bara sprids med levande bin kan vi inte ha krav på rengöring i detta fall. Det får vara en fråga för rådgivningen.

I **36 c §** föreslår vi att en tillsynsman får besluta att levande bin får flyttas från övervakningsområdet förutsatt att de bisamhällen bina kommer från är undersökta och konstaterat fria från trakékvalster. Det kan finnas skäl till att bin behöver flyttas, till exempel i avelssyfte eller för att en bigård av olika skäl inte kan stå kvar på en viss plats. För att inte riskera att sprida trakékvalster ska tillsynsmannen ta prov och inom en vecka från negativa provsvar kan hon eller han ge tillstånd till flytt. Tillståndet får gälla högst under två veckor.

Undersökning av bisamhälle

Vi förväntar oss att systemet med skydds- och övervakningsområden innebär att det geografiskt blir en mindre del av landet som omgärdas av restriktioner på grund av amerikansk yngelröta. Det betyder att det blir färre tillfällen för en tillsynsman att undersöka bisamhällen som ska flyttas. Flera av samrådsinstanserna har därför uttryckt oro för att ett antal sjukdomsutbrott inte kommer upptäckas förrän de redan är omfattande. Det skulle enligt några av samrådsinstanserna kunna leda till ett större antal fall av amerikansk yngelröta än vad vi har i dag. Idag upptäcks amerikansk yngelröta (och eventuellt andra sjukdomar) när biodlare anmäler misstanke om sjukdom respektive begär tillstånd att flytta. Med det förslag vi hade under vårt första samråd anser några av samrådsinstanserna att det uppstår en stor risk att biodlare med omfattande verksamhet aldrig tar kontakt med bitillsynen. Flera har därför önskat att det ska ske kontroll och finnas regleringar rörande flytt i områden som inte är smittförklarade, även om det inte är så det fungerar med dagens lagstiftning. Vi har därför övervägt att lägga in en paragraf om att undersökning alltid ska göras vid ägarbyte om det innebär att bisamhälle flyttas. Detta orsakar emellertid en ökad administrativ börda

och det skulle gå utöver de krav som har stöd i bisjukdomsförordningen. Vi kan därför inte införa en sådan reglering. Vi uppmanar istället att biodlarna själva tar ett större ansvar för förebyggande bihälsoarbete som ett komplement till lagstiftningen.

37 § Vi har delat upp paragrafen i flera nya paragrafer då den innehöll mycket information. Paragrafen är en övergripande paragraf som reglerar en tillsynsmans undersökning av bisamhällen. Bisjukdomsförordningens 11 § reglerar redan tillsynsmannens undersökning av bisamhälle i samband med misstanke och vi kan därför enbart reglera hur vi vill att det ska gå till, inte att. Vi har bedömt att 11 § inte är tydlig med att undersökning också ska ske i utredning av smitta och inför flyttar, varför vi reglerar det.

37 a § Det kan finnas sporer av amerikansk yngelröta i vax. Det går också att se tecken på amerikansk yngelröta i vax från yngelrum. Till skillnad mot vad som gäller idag föreslår vi att det ska räcka att tillsynsmannen stickprovsvis undersöker utbyggt vax och vaxavfall i förråd istället för att undersöka allt utbyggt vax avseende amerikansk yngelröta. Enligt nu gällande paragraf ska en tillsynsman undersöka hela förrådet av utbyggda vaxkakor om bigården inte har undersökts tidigare under kalenderåret och inga tecken på amerikansk yngelröta fanns då. Vi har bedömt att det är orimligt att en tillsynsman ska undersöka allt vax, eftersom det kan handla om mycket stora mängder hos yrkesbiodlare. Vi föreslår också att tillsynsmannen inte ska undersöka vax som ska skickas till omsmältning. Detta innebär alltså en mindre omfattande undersökning av vax än vad som krävs idag.

37 b § har också sitt ursprung i 37 §. Det som är nytt är att vi föreslår att det ska räcka med stickprovsmässig undersökning av bisamhällen om tillsynsmannen har tagit samlingsprov tidigare under kalenderåret och provet visar att sporer av amerikansk yngelröta inte finns i bigården. Även detta föreslår vi för att minska det arbete som en tillsynsman behöver göra i en bigård när det gäller undersökning för amerikansk yngelröta.

Vi bedömer att 37, 37 a och 37 b §§ leder till effektivare undersökningar utan att riskera att tillsynsmannen missar tecken på amerikansk yngelröta.

38 § Paragrafen är ändrad och handlar nu bara om provtagning för amerikansk yngelröta. Det första stycket reglerade tidigare att en tillsynsman ska ta kakprov om hon eller han inte kan avgöra om amerikansk yngelröta förekommer. Eftersom det framgår av 11 § bisjukdomsförordningen att en tillsynsman är skyldig att ta prov vid misstanke har vi strukit den dubbelregleringen. Vi har däremot reglerat hur provtagningen ska ske. Om det finns yngel i bisamhället ska tillsynsmannen ta kakprov med yngel. Det beror på att det främst är i yngelrummet som det går att se kliniska tecken på sjukdomen och det är en yngelsjukdom som laboratoriet ska analysera för. Kakprov är också det analysmässigt säkraste materialet att ta prov på. Problemet är att kakprov måste tas när bina har yngel. Idag finns det metoder som går att använda under hela året. Om det inte finns yngel öppnar vi därför i andra stycket upp för att en tillsynsman ska ta prov på andra material. Det är då referenslaboratoriet som ska vägleda tillsynsmannen om vilket material de vill ha in prov på. Vi bedömer att det oftast kommer att handla om biprov. Det förenklar framförallt vid undersökning tidigt eller sent på säsongen när det inte finns yngel i alla bisamhällen.

Tillsynsmannen behöver bara ta prov när hon eller han har anledning att misstänka amerikansk yngelröta. Det händer sannolikt om bisamhällen uppvisar symtom på sjukdom som skulle kunna vara amerikansk yngelröta, eller om det finns bisamhällen som saknar symtom men som står i samma bigård som sjuka bisamhällen. Sjukdomen kanske inte går att se eftersom det inte finns yngel. Däremot är det risk att bisamhället utvecklar sjukdom. I vägledande material till tillsynsmännen kommer vi därför att rekommendera att tillstånd att flytta bisamhällen där det är konstaterat sporer av amerikansk yngelröta bara gäller under en kort tid, samt att tillsynsmannen bör ge biodlaren råd om vilka åtgärder biodlaren kan göra för att minska sportrycket.

38 a § På inrådan från Sveriges referenslaboratorium för bihälsa föreslår vi att tillsynsmannen ska ta prov på alla bisamhällen som har kliniska symtom på amerikansk yngelröta för att den eventuella sjukdomen ska konfirmeras med laboratorieanalys. En tillsynsman som är säker på att diagnosen amerikansk yngelröta är korrekt behöver inte invänta provsvar innan hon eller han beslutar om bekämpning. I tveksamma fall kan tillsynsmannen vilja avvakta med att förrinta bisamhället till dess det finns ett provsvar. Förutsatt att bisamhället inte flyttas innan provsvaret är klart uppväger nyttan av en konfirmerande analys risken för att sprida sjukdom. Vi vill uppnå att tillsynsmannen ska vara säker på att de beslut om flytt av bisamhällen som hon eller han skriver ska omfatta friska bisamhällen. Vi vill också att en tillsynsman aldrig ska tveka att ta prov om det finns symtom som kan tyda på amerikansk yngelröta. Slutligen får vi ett bra statistiskt underlag på antalet utbrott i landet.

38 b § Vi föreslår i paragrafen att en tillsynsman tidigast 30 dagar efter att konstaterad amerikansk yngelröta i en bigård är bekämpad i enlighet med 40 § ska undersöka de bisamhällen som finns kvar i bigården på nytt. Vi har förkortat tiden från två månader som tidigare stod i 12 § till 30 dagar. I internationell handel är det tillåtet att exportera bin från ett område som de senaste 30 dagarna inte har haft restriktioner avseende amerikansk yngelröta. Tidsangivelsen bygger också på OIEs rekommendationer. Eftersom det tar en del tid utöver uppföljande bigårdsbesök innan vi kan upphäva ett skyddsområde är det rimligt att korta ner tiden till det uppföljande besöket. Vi ser inte att det innebär en risk för att sjuka bisamhällen får tillstånd för flytt, eftersom tillsynsmannen följer upp med undersökning och i tveksamma fall även med provtagning.

39 § är ändrad och handlar nu enbart om amerikansk yngelröta. Efter rekommendation från vår referensgrupp har vi lagt till att en tillsynsman kan använda samlingsprov vid smittutredningar. Vi bedömer att det leder till en effektivare kartläggning av sjukdomens utbredning än om tillsynsmännen skulle undersöka samtliga bisamhällen inom tre kilometer okulärt. Om en bigård uppvisar sporer ska en tillsynsman åter besöka bigården och okulärt undersöka vilket eller vilka av bisamhällena som eventuellt är sjuka. Enligt Lindström A och Fries I, 2005, kan samlingsprov taget på vuxna bin vara ett bra verktyg vid screening.¹

Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa, OIE, har manualer för provtagning och hur laboratorieanalyser ska ske. OIE rekommenderar att kakprov eller prov på larver tas om det finns

---

¹ Lindström A. & Fries I, 2005: *Sampling of adult bees for detection of American foulbrood (Paenibacillus larvae subsp. Larvae) spores in honey bee (Apis mellifera) colonies*. Journal of Apicultural Research 44(2): s82-86.

misstankar om amerikansk yngelröta. För övervakningsändamål kan prov tas på annat material, till exempel nedfall av döda bin eller vax. Det nationella referenslaboratoriet har utvecklat ett screeningprogram, i vilket man tar samlingsprov på bigårdsnivå. Provtagningen innebär att man tar bin från varje samhälle på bigården och sedan samlar ihop dem i ett större samlingsprov. Vi vill att det ska vara enklare för tillsynsmannen att ta prov avseende amerikansk yngelröta och då öppnar vi upp för att prov kan tas på olika material.

I tredje stycket har vi också skärpt undersökningsplikten jämfört med 39 § i Jordbruksverkets föreskrifter (1992:38). En tillsynsman ska efter riskvärdering (beroende på vad som har flyttats mellan bigårdarna) även undersöka bisamhällen i andra bigårdar som under de senaste tre månaderna har varit i kontakt med bisamhällen i bigårdar där sjuka eller angripna bisamhällen finns. Bakgrunden till denna skärpning ligger i att det oftast är biodlaren som sprider sjukdomar genom att flytta bisamhällen, skattlådor eller annat som kan vara smittat eller angripet mellan olika bigårdar. Det är därför viktigt ur ett smittskyddsperspektiv att följa upp med undersökning i de fall där bisamhällen har varit i kontakt med andra smittade eller angripna bisamhällen. Att en tillsynsman ska göra undersökning av kontaktbigårdarna betyder inte att det per automatik är samma tillsynsman som upptäckte det första fallet. Offentlig kontroll ska vara riskbaserad. Att vi har valt att en tillsynsman ska göra riskvärderingen beror på att det är tillsynsmannen som efter att ha pratat med biodlaren har fått reda på vari kontakten mellan bigårdarna består. Kontakter som innebär att bin, inklusive larver och puppor, har flyttats innebär till exempel risk för både amerikansk yngelröta som för varroakvalster och trakékvalster. Om kontakten består av att begagnade bibostäder och utbyggt vax har flyttats från en bigård till en annan är det en risk för spridning av amerikansk yngelröta, men inte av varroakvalster eller trakékvalster. En tillsynsman kan behöva vägledning när det gäller riskvärderingen. Sådan vägledning kan de till exempel få via länsveterinärer som har god vana av att arbeta med smittutredningar. Utbildning och vägledningsmaterial riktat till tillsynsmän ska också kompletteras med underlag kring riskvärderingar. Vägledningsmaterialet anser vi ska vara avstämt med det nationella referenslaboratoriet. Att vi har valt tre månader är för att tre månader bakåt i tiden är det fortfarande rimligt att komma ihåg varifrån biodlaren till exempel har tagit avläggare från. Vi anser därför att det alltid går att motivera de ökade kostnaderna för bitillsynen eftersom det ligger i allas intresse att amerikansk yngelröta inte sprids. Särskilt med tanke på att vi låter förrinta alla bisamhällen som uppvisar kliniska symtom.

39 a § består av den delen av den tidigare 37 § som rör undersökning avseende varroakvalster. Paragrafen reglerar hur undersökning och provtagning avseende varroakvalster ska gå till i de fall bisamhällen undersöks i samband med smittutredning eller inför flytt. Undersökning genom analys av nedfall innebär att undersökningen tar minst 10 dagar. Därför öppnar vi upp för möjligheten att undersöka med andra metoder som är mer direkta. För att behålla flexibilitet inför framtiden har vi valt att inte definiera vilka metoder som kan användas istället för nedfallsundersökning. Men om varroakvalster inte går att konstatera med dessa metoder så ska undersökningen ske genom analys av naturligt nedfall, ett så kallat nedfallsprov, under minst 10 dagar.

39 b § Regleringen fanns tidigare i 38 § andra stycket. Det vi har ändrat förutom regelns placering är att det inte bara handlar om nedfallsprov. Dessutom skriver vi att provet ska

analyseras av ett ackrediterat laboratorium. Idag innebär det det nationella referenslaboratoriet för bihälsa.

Till **39 c §** har vi flyttat andra stycket i tidigare 39 § som reglerar tillsynsmannens utredning av spridning av varroakvalster när varroakvalster är konstaterade i nya områden. Här föreslår vi att en tillsynsman ska undersöka bigårdar som ligger inom tre kilometers avstånd från det angripna bisamhället. Det är en skillnad mot tidigare, då undersökningen skulle ske inom sju kilometer. Bin kan flyga längre än tre kilometer, men vi anser att statens ansvar ska begränsa sig till underökning inom tre kilometer från bigården såsom är brukligt för de flesta djursjukdomar. Om man inte hittar något inom tre kilometer är sannolikheten att man hittar något inom sju kilometer låg. Att ha kvar sju kilometer anser vi därför inte är proportionerligt. Det andra stycket är nytt och argumenten för det är desamma som för tredje stycket 39 §. Vi anser att det är viktigare att följa upp kontaktbigårdarna än att vidta undersökningar längre bort än tre kilometer. Det hindrar inte att biodlarna på eget initiativ upprättar kompletterande bihälsoprogram för att försvåra spridning av varroakvalster.

39 d § är ny och reglerar att provtagning avseende trakékvalster ska ske enligt referenslaboratoriets instruktion. Parasiten går inte att se okulärt, även om det är möjligt att se indirekta tecken på att bina har trakékvalster. Det är därför viktigt att tillsynsmannen tar prov på rätt sätt, för att provet ska vara så rättvisande som möjligt. Instruktioner för provtagning finns redan framtagna och vi kan arbeta in dem i handledningen till bitillsynsmän. Även om en bigård kan innehålla många bisamhällen ska tillsynsmannen ta prov på alla bisamhällen. Det innebär inte att det analyserande laboratoriet behöver hålla isär prov tagna från de olika bisamhällena, eftersom vi betraktar bigården som en epidemiologisk enhet. Paragrafen ska läsas ihop med 37 §.

I **39 e §** beskriver vi vad som händer när det är konstaterat att trakékvalster finns i ett bisamhälle. Då ska en tillsynsman ta prov i bigårdar som ligger inom tre kilometers avstånd från det angripna bisamhället. Det är ett avstånd som är rimligt både mot bakgrund av arbetsinsatsen för tillsynsmannen och för att det är vedertaget med tre kilometers radie i smittskyddssammanhang. Provtagningsplikten omfattar också bigårdar som under de senaste 3 månaderna har varit i kontakt med bisamhällen i bigårdar där angripna bisamhällen finns. Undersökningen av kontaktbigårdarna måste ske skyndsamt för att biodlingsföretag inte ska drabbas av att inte få hem honung som behöver slungas, men eftersom skyndsamt är ett relativt begrepp har vi valt att inte ha med det i paragrafen.

Bekämpningsåtgärder

I **40 §** anger vi att en tillsynsman ska besluta om förintande av bisamhälle sjukt i amerikansk yngelröta. Det vi vill uppnå är att sjuka bisamhällen inte sprider sjukdomen vidare. Tillsynsmannen ska även besluta om sanering eller förintande av bibostaden samt ytterligare åtgärder som behövs för bekämpning av amerikansk yngelröta. Med övriga åtgärder menas till exempel åtgärder som att smälta ner utbyggt vax. Innebörden av det första stycket är oförändrad jämfört tidigare, men omskrivet. Hur bibostäder m.m. ska saneras har vi valt att inte reglera i föreskrifterna. Detta är bättre att hantera i vägledande material till tillsynsmännen. Vi har strukit den tidigare regleringen att tillsynsmannen ska verkställa förintande och sanering. Vi bedömer att det inte utesluter att tillsynsmannen vid behov kan

bistå biodlarna med detta. Vi har lagt till att om någon del av bibostaden är möjlig att sanera, så behöver den inte förstöras. Det har vi gjort för att den ekonomiska förlusten vid en förintning är stor och biodlarna får som mest 100 kronor i ersättning vid förintning.

I **42 §** har vi ändrat det tidigare kravet att en tillsynsman *ska* besluta att biodlare som har bisamhällen angripna av varroakvalster ska bekämpa dessa till att tillsynsmannen *får* besluta att biodlaren ska bekämpa. Att ha ett ska-krav för bekämpning tycker vi inte är relevant då varroakvalstret är utbrett i landet. Däremot tycker vi att det ska finnas kvar en möjlighet för en tillsynsman att besluta om bekämpning vid fall där bisamhällen har mycket kvalster. Vi vill uppnå att biodlare som har sina bin runt en bigård där bekämpning av varroakvalster är otillräcklig ska få hjälp av bitillsynen med att tvinga biodlare att vidta åtgärder för att minska smittspridningen. Det bör ge en önskvärd flexibilitet för bekämpningen av varroakvalster.

Tidigare reglerade vi vilka metoder som biodlaren får använda, men att biodlaren fick välja mellan dem. De tillåtna metoderna anger inte att veterinärmedicinska läkemedel är tillåtet att använda, eftersom sådana inte fanns när föreskrifterna ändrades. Vi anser att så länge en metod att bekämpa varroakvalster är tillåten och har vetenskapligt dokumenterad effekt är det upp till biodlaren att använda den och paragrafen måste därför ändras. Då utvecklingen går framåt på bekämpningsområdet med exempelvis nya veterinärmedicinska läkemedel så vill vi inte låsa fast oss vid några specifika metoder. Vi föreslår istället en flexiblare skrivning genom att skriva att tillsynsmannens beslut ska ha ett villkor om att den metod som biodlaren ska använda ska ha en vetenskapligt dokumenterad effekt.

I **42 a §** så anger vi att en tillsynsman ska besluta om förintande av bisamhälle angripet av trakévalster. Det vi vill uppnå är att angripna bisamhällen inte sprider parasiten vidare. Eftersom trakévalster sprids med bin så skriver vi tydligt att en bibostad kan användas till nytt bisamhälle efter att ha tömts på bin och blivit väl rengjord.

43 § har inte ändrats mycket i sak när det gäller amerikansk yngelröta. Det nya är att vi har lagt till trakévalster och att avståndet för när varroakvalster kan misstänkas är sänkt från sju till tre kilometer. Det vi vill uppnå är att beskriva under vilka förhållanden en tillsynsman får utföra åtgärder inom ramen för bitillsynen när det gäller förvildade bisamhällen. En tillsynsman är inte skyldig att ta hand om ett förvildat bisamhälle om det inte finns anledning att misstänka smitta av amerikansk yngelröta, trakévalster eller varroakvalster.

I **44 §** är ändrad och vi har höjt beloppet för vad vi anser vara ringa skada från 300 till 400 kronor. Begreppet ringa skada finns i 11 § andra stycket bisjukdomsförordningen (1974:212) och vi behöver skriva vad vi menar med detta. Det vi vill uppnå är att det ska vara tydligt vad som är ringa skada eller ringa förlust. Vi har höjt det beloppet eftersom pengarna har minskat i värde sedan det år då beloppet 300 kronor beslutades.

Biodlarens uppgiftsskyldighet

50 § är ändrad. Av 15 § bisjukdomsförordningen (1974:212) framgår att den som har bin ska meddela länsstyrelsen var de är stadigvarande uppställda, samt efter anmaning av länsstyrelsen också var bisamhällena är uppställda tillfälligt. Vi vill uppnå att biodlarna anmäler uppställningsplats för sina bisamhällen så att länsstyrelserna kan ha uppdaterade förteckningar

över var det finns bisamhällen. Vi har kvar de uppgifter anmälan av uppställningsplats ska innehålla, bortsett från att biodlaren inte längre ska behöva ange församling.

Istället för att anmälan ska göras när verksamheten påbörjas vill vi att det ska ske inom en vecka från det att det sker någon förändring avseende någon av de uppgifter som biodlaren ska meddela länsstyrelsen. Vi har också tagit bort kravet att anmälan ska upprepas vart tredje år. Världshälsoorganisationen för djurhälsa, OIE, anser att grunden för en god offentlig bishälsokontroll är att det sker en årlig registrering av stadigvarande bigårdar, hur många bisamhällen som finns i bigårdarna, kontaktuppgifter till ägarna och om bisamhällen flyttas till tillfälliga uppställningsplatser. Den administrativa kostnaden för företagen blir enligt våra beräkningar 46 075 kronor per år om vi inför en årlig anmälan. Den kostnaden anser vi inte är för hög. Dock har vi resonerat att de flesta biodlare inte har yrkesinriktad biodling och småskaliga biodlare har sällan större förändringar när det gäller uppställningsplatser för sina bisamhällen. Vi hoppas därför att länsstyrelserna får in de uppgifter de behöver för att hålla ordning på var bigårdar finns genom att biodlarna istället anmäler förändringar. Om det fungerar behöver vi inte den extra administrativa bördan som en årlig anmälan innebär.

Det bästa för bitillsynen är om varje bigårds geografiska läge är känt så exakt som möjligt. Då är det lätt att snabbt få en överblick över vilka bigårdar som tillsynsmännen behöver besöka i händelse av utbrott. Under vårt första samråd fick vi in synpunkten att om rapporteringen sker digitalt behöver inte tillsynsmännen ha tillgång till uppgifter om vem som har bisamhällen eller var bisamhällena finns. En tillsynsman behöver enligt de som lämnade synpunkten endast ha uppgifter om de bigårdar som behöver inspekteras. Detta får hon eller han från biodlaren. Vi delar inte den tankegången. Grunden för ett gott smittskydd är att veta var alla mottagliga djur finns så att man kan agera snabbt.

Det finns bland biodlare en oro för att detaljerade uppgifter om uppställningsplatser hos myndigheterna leder till en förhöjd risk för stöld av bin och bikupor och att bra ”dragställen” blir avslöjade. Det finns också en oro för att bigårdar ska drabbas av skadegörelse. Vår uppfattning är att risken att inrapportering av koordinater för bigårdar kan leda till detta är liten. Kammarrätten i Göteborg skriver i två domar² att det inte kan antas att en enskild biägare lider skada om uppgifter om var bisamhällen är stadigvarande uppställda röjs. Argumentet att uppgiften om uppställningsplats avslöjar platser med bra drag tycker vi är irrelevant, även om uppgifterna i registret skulle vara kända. Alla biodlare bör vara veta att konkurrensen om pollen och nektar ökar om det finns ett stort antal bisamhällen på samma plats. Av hänsyn till den oro som finns föreslår vi att det som alternativ till geografiska koordinater ska vara möjligt att anmäla vilken fastighet bigården är uppställd på. Det gör att det går långsammare att hantera utbrott av amerikansk yngelröta eller trakékvalster, men det går att hantera.

Av bisjukdomsförordningen 15 § framgår att länsstyrelsen kan begära in uppgift om tillfällig uppställningsplats, men för att de ska kunna göra det behöver de känna till att biodlaren använder sig av tillfälliga uppställningsplatser.

---

² Kammarrätten i Göteborg, dom den 9 mars 2017 i mål nr 269-17 och Kammarrätten i Göteborg, dom den 6 september 2017 i mål nr 2862-17

A 2 Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Allmänna bestämmelser 1 - 7 §§

1 b § Ett alternativ är att inte införa definitioner, men vi anser att det är lättare att förstå föreskrifterna om vi definierar använda begrepp. En alternativ lösning är att förklara innebörden av begreppen i handledningen till tillsynsmän eller i annat informationsmaterial. Vi har bedömt att det är lättare för läsaren om definitionerna finns där reglerna finns.

Andra alternativa lösningar är att definiera fler begrepp. Flera i vår referensgrupp har betonat behovet av att definiera bisjukdom och när bin anses ha amerikansk yngelröta. Vi har valt att inte göra det av följande skäl:

1. Bisjukdom förekommer bara i en paragraf och ska av det skälet inte definieras separat. Möjligen kan man förklara begreppet i den paragraf där det förekommer, men en sådan förklaring borde i så fall framgå redan av bisjukdomslagen eller bisjukdomsförordningen.
2. I Jordbruksverkets föreskrifter om anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen definieras djursjukdom som ”infektion hos djur med smittämne som kan ge upphov till sjukdomar hos djur eller människor”. Den definitionen gäller redan bisjukdomarna utifrån analyserande laboratoriers perspektiv.
3. Definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”) kommer att gälla även bin när den lagstiftningen ska börja tillämpas. Den dagen då EU:s djurhälsoförordning börjar gälla kommer den definition som står där att gälla i alla länder.
4. Vi kan förklara vedertagna begrepp som sjukdom via andra kanaler än föreskrifter.

Andra begrepp som vi har fått förslag på att de kan definieras i föreskrifterna är *individuell biprov, begagnade bibostäder, tillfällig uppställningsplats, pollineringsuppdrag, angripna av skadegörare, bivax, smittförklaring, spärrat område* och *flytt*. Vi har också blivit ombudda att skriva de vetenskapliga namnen på bakterien som orsakar amerikansk yngelröta och på varroa- och traké kvalster. Vi har inte tagit med alla förslag. Det beror på flera saker:

- Vi använder oftast samma begrepp som i bisjukdomslag och bisjukdomsförordning.
- Begrepp som bara används i en paragraf förklaras om möjligt i den paragrafen.
- Ord som hör till normalt språkbruk eller som är vedertagna inom smittskyddsarbete anser vi inte ska definieras här. Till exempel smittförklaring är vedertaget att det är ett officiellt bekräftande av att en smittsam sjukdom finns i ett område.
- Det finns en risk att vi oavsiktligt utesluter något som vi inte vill utesluta när vi formulerar en definition.
- Det är inte svårt att veta vilka sjukdomar vi avser i dessa föreskrifter och vi har därför bedömt att de vetenskapliga namnen inte behöver tas upp i föreskrifterna.

5 § Information om *vad* en tillsynsman ska göra för att minimera risken att sprida smitta kan vi förmedla via utbildning och i handledningen till tillsynsmän. Kravet *att* en tillsynsman ska

undvika att bidra till spridning av smittsam bisjukdom anser vi däremot att vi vill reglera i föreskrift. Vi har bedömt att det är så viktigt att tillsynsmannen arbetar på ett sätt som inte sprider infektiösa ämnen eller kvalster att vi vill ha det som ett krav.

Som ett alternativ till regleringen i punkt 2 kan vi ha kvar den skrivning som finns i 6 § i Jordbruksverkets föreskrifter 1992:38. Den har vi dock fått många frågor om och vi tycker att den är otydlig i vissa avseenden. Vi anser att vår föreslagna skrivning fokuserar mer på kärnfrågan i tillsynsmannens uppdrag och blir tydligare. Ett annat alternativ är att inte reglera detta, utan informera om detta på utbildning och fortbildning av tillsynsmän och genom att skriva om det i vägledande dokument. För att inte olika tolkningar ska uppstå genom att informationen endast förs fram på utbildningar och i vägledande dokument så är en reglering bra. Motsvarande finns i regelverket för officiella veterinärer.

6 a § Ett alternativ till den andra meningen är att inte reglera detta alls, men vi gör det på förekommen anledning, eftersom vi har haft problem med att tillsynsmän lämnar ifrån sig ofullständigt ifyllda tillståndsbevis som biodlaren sedan själv fyller i. Det är allvarligt om myndighetsbeslut lämnas över till den de berör så att denna själv kan fylla i uppgifter. Om vi avstår från att reglera att besluten vara skriftliga kan vi i utbildning av tillsynsmännen förklara att eventuella muntligt lämnade beslut måste följas upp av skriftliga beslut. Vi har dock bedömt att det är tydligare att skriva att besluten ska vara skriftliga i samma paragraf som vi också reglerar att besluten ska vara fullständigt ifyllda. Vi anser att om vi bara hade den första meningen i paragrafen, skulle den i viss mån förlora sitt sammanhang.

Förvaring och bortförande

10 a § Vi har funnit det olämpligt att föreskriva att ett tillstånd alltid ska gälla en viss tid. Ska vi ha ett effektivt och väl avvägt smittskydd måste beslutande tillsynsman göra en riskvärdering utifrån hur situationen ser ut i skydds- eller övervakningsområdet innan hon eller han bestämmer sig för hur länge ett tillstånd ska få gälla. En alternativ reglering kan vara att tillåta kortare eller längre giltighetstid för beslut om flytt. Vi har bedömt att det är mer än tillräckligt att ett tillstånd att flytta för andra än godkända biodlare varar som längst tre månader. De flesta behöver bara tillstånd för enstaka flyttar. Under tre månader kan det hända mycket, så tillsynsmannens riskvärdering är viktig.

10 b § Vi ser två alternativ till denna reglering. Dels kan vi avstå från att reglera det och då får inte levande drönare flyttas ut från en bigård där en sjukdom eller skadegörare är konstaterad eller ett skyddsområde. Det bör inte drabba biodlarna så mycket, eftersom restriktionerna så småningom hävs. Det andra alternativet är att de biodlare som vill flytta levande drönare får ansöka om undantag. Det alternativet valde vi bort eftersom vi anser att risken för smittskyddet är så ringa att vi inte kan motivera den administration som ett dispensförfarande skulle innebära.

10 c § Alternativa lösningar till paragrafen är att en tillsynsman undersöker det som ska flyttas, eller att det inte är tillåtet att flytta dessa material till destruktion eller sanering. Destruktion av avlivade bisamhällen och deras bibostäder är en viktig del av bekämpningen av amerikansk yngelröta. Det finns därför ett behov av att kunna flytta bort sådant material.

Det gäller särskilt om det inte går att elda upp materialet på plats i bigården. Alternativet att tillsynsmannen ska undersöka materialet är onödigt om det ändå ska destrueras.

På motsvarande sätt resonerar vi om material som ska saneras. Det är inte ett orimligt krav att en tillsynsman ska undersöka det som ska flyttas iväg för att saneras, eftersom det kan innehålla sporer av amerikansk yngelröta. Samtidigt ska det som flyttas saneras och flytten ska ske direkt från bigården till lokalen där saneringen ska ske. Det är smittskyddsmässigt bättre att snabbt få bort materialet ur bigården än att låta det finnas kvar till dess en tillsynsman har undersökt det.

Vi tycker att det bara skapar merarbete för tillsynsman och byråkratiskt krångel för biodlarna om en tillsynsman måste undersöka vax som ska smältas om.

Särskilda bestämmelser om amerikansk yngelröta

12 § Det är en central del av smittskyddet att dels avliva sjuka bisamhällen och dels förhindra att bisamhällen som kan vara smittade flyttas. Det normala ska vara att inga levande bin flyttas när det pågår bekämpning av amerikansk yngelröta, men att de bisamhällen som inte utvecklar sjukdom kan flyttas när man har undersökt dem igen. Det är anledningen till att vi har behållit de delarna av nuvarande 12 § som rör flytt av bin. Ett alternativ hade varit att behålla andra stycket, men eftersom få har en möjlighet att göra rent begagnade bibostäder och biodlingsredskap i en bigård har vi strukit det. Vi reglerar det istället i 10 c §.

12 a § En alternativ reglering är att vi tillåter att en tillsynsman efter besiktning eller efter ett biprov kan tillåta att bin flyttas från ett skyddsområde. Flera i vår referensgrupp har förordat det. De anser att om det inte är möjligt att flytta bin från ett skyddsområde kommer biodlare att avstå från att anmäla misstanke om sjukdom, eftersom konsekvenserna både för dem själva och biodlarkollegor blir stora. Vi har bedömt att det innebär en för stor risk att amerikansk yngelröta sprids om bin flyttas ut ur skyddsområdet under akuta utbrott. Vi har andra regler som gör det möjligt att ta hem honung m.m. så att de flesta biodlare kan fortsätta sin verksamhet med så liten störning som möjligt. Att flytta bisamhällena har vi däremot bedömt att biodlarna får vänta med till dess skyddsområdet hävs.

13 § är upphävd, men innehållet i paragrafen är fördelat på flera nya paragrafer. En alternativ lösning är att behålla skrivningen i paragrafen, men vi ville dela upp innehållet. Ett alternativ är också att behålla kravet på att tillståndsbevis ska placeras på det som ska flyttas i 13 b och 13 c §§. Vi har bedömt att administrationen är för omfattande i förhållande till nyttan av tillståndsbevisen. Vi ser ett behov av att minska mängden blanketter som en tillsynsman ska hantera. Ett annat alternativ är att ha en längre maximal tid som ett beslut om flytt får gälla. I 13 § fanns det tidigare en möjlighet att ett sådant beslut får gälla som längst i åtta månader. Grundregeln nu är att andra än godkända biodlare kan få beslut som gäller flyttar under som längst tre månader. Sedan finns det andra regler med andra tider i föreskriften.

13 a § Som alternativ till denna skrivning kan vi lägga till att vax ska smältas ned innan det åter används i biodling, eftersom det finns en risk att det finns sporer i vaxet och att bisamhället ännu kanske inte har utvecklat kliniska tecken på sjukdom när tillsynsmannen under-

söker det. Men vi tycker inte det är rimligt när en tillsynsman ändå har gjort minst en undersökning. Om biodlaren efter det vill ha tillstånd att flytta vaxkakor m.m. blir det en andra undersökning. Ett annat alternativ är att inte kräva att redskap eller bibostäder ska vara rengjorda innan de åter används i biodling. Vi valde bort det alternativet eftersom det pågår bekämpning av konstaterad amerikansk yngelröta inom binas flygavstånd. Ett alternativ är att låta godkända biodlare få längre tillstånd för flyttar mellan hem- och utbigårdar. Vi valde bort det alternativet, eftersom det i skyddsområdet pågår ett aktivt utbrott. Då vill vi ha så få flyttar som möjligt. Det sista alternativet är att också tillåta flytt av bisamhällen, men eftersom bina kan ha kommit i kontakt med smittade bisamhällen är det olämpligt.

13 b § Det finns flera alternativ till skrivningen. Ett alternativ är att behålla skrivningen i 13 §. Vi vill dock ha olika regler för skyddsområden och för övervakningsområden, eftersom det är skillnad i smittrisk i dem. Vi kan också föreslå andra tider avseende hur länge tillstånd att flytta får gälla. Det vill vi inte, utan anser att tillsynsmannen ska bedöma vad som är lämpligt. Det betyder att tillstånd att flytta normalt får gälla under tre månader, men att godkända biodlare kan få tillstånd att flytta mellan hem- och utbigård under som längst ett år.

Särskilda bestämmelser om varroakvalster

En alternativ reglering för alla paragrafer där vi har strukit vad som gäller för flytt inom en zon är att ha kvar smittförklaring avseende varroakvalster på församlingsnivå. Vi har valt bort det, eftersom det kan innebära att varroakvalster sprids snabbare. En församling kan vara stor, men om det bara krävs tillstånd för flytt ur församling kan ett bisamhälle med varroakvalster flyttas fritt inom en församling och därmed sprida smittan till fler bisamhällen. Alternativet innebär också att biodlarna får en kad administration kring flytt av bin med mera och vi bedömer att den ökade administrationen inte är motiverad i förhållande till effekten av smittskyddet.

Ett annat alternativ för nedanstående paragrafer är att göra om zonindelningen. Under det andra tidiga samrådet fick vi frågan om varför vi ska ha kvar nuvarande zonindelning istället för att föreslå det system vi hade arbetat fram tillsammans med referensgruppen (med två zoner). Anledningen är att vi ändrar i en befintlig föreskrift. Vi har då begränsat oss till att stryka Gotland som zon, samt stryka dubbelregleringar. Mer omfattande ändringar får anstå till dess vi kan göra om föreskrifterna i dess helhet.

14 § Alternativet att inte namnge beslutet om smittförklaring exakt innebär en otydligare skrivning än nu.

15 § är upphävd eftersom den första meningen i den paragrafen innebar en dubbelreglering mot 8 § bisjukdomsförordningen och innebörden av de två andra styckena är inarbetade i andra paragrafer. Vi tycker att ordningen i föreskriften är bättre så här än om vi skulle behålla reglerna i 15 §. Alternativ att behålla dubbelregleringen innebär ett avsteg från hur man ska skriva lagstiftning.

16 § Ett alternativ hade varit att enbart ändra paragrafen språkligt. Vi har dock bedömt att eftersom bihälsokonsulenten bedömer det som en onödigt strikt regel att det som ska flyttas inte ska ha varit i kontakt med levande bin under 14 dagar så kan vi ersätta det kravet med

att utrustning och bibostäder istället ska vara rengjorda. Det ger också en regel som är lättare för tillsynsmannen att kontrollera. En ytterligare alternativ reglering är att det inte får ske några flyttar alls från zon 1 till zon 2 eller 3, men vi har bedömt att risken att tillåta sådana flyttar i enlighet med denna paragraf är så liten att biodlarna kan hantera den.

16 a § Vi har inte ändrat paragrafen annat än språkligt. Ett alternativ är att ändra regeln, men vi har bedömt att regleringen är rimlig för att bromsa spridning av varroakvalster.

17 § Alternativet att behålla skrivningen i 17 § innebär att regler om undersökning blir svåröverskådliga då de inte är samlade. Att flytta innebörden av reglerna i 17 § till reglerna för flytt blir också fel, eftersom vi då börjar reglera vad som ska ske vid flytt *inom* en zon. För alternativet att behålla krav på flytt inom zon, se inledning under rubriken *särskilda bestämmelser om varroakvalster*.

17 a § är ny. Alternativet är att behålla 20, 25 och 30 §§ och kanske göra smärre ändringar i dem. Vi har dock bedömt att eftersom det går att hantera varroakvalster genom att avlägsna kvalster från drottningar och följebin kan samma regler gälla för flyttar inom hela landet. Det gör det enklare för dem som vill ta in nytt avelsmaterial i sin biodling. Ett annat argument mot att behålla 20, 25 och 30 §§ som nu är att vi då behöver auktorisera inseminatörer. Det anser vi är onödigt det innebär en byråkrati som inte motiveras av ett förbättrat smittskydd.

Zon 1

18 § Om vi behåller regleringen avseende flytt inom zon måste biodlarna ha tillstånd från en tillsynsman innan de flyttar bisamhällen inom zon 1. Ett sådant tillstånd tillför inte något för smittskyddet eftersom flytten sker inom en zon, där alla bisamhällen antas ha varroakvalster. För alternativet att behålla krav på flytt inom zon, se inledning under rubriken *särskilda bestämmelser om varroakvalster*. Precis som i 16 § är en alternativ reglering att inte tillåta flyttar från zon 1 till zon 2. Vi tycker dock att det är motiverat att en tillsynsman får besluta om tillstånd om det finns varroafria nedfallsprover från bigården och dessa inte är äldre än en månad. Risken att tillåta flyttar enligt 18 § är så liten att biodlarna kan hantera den, samtidigt som den möjliggör slungning av honung för de biodlare som har en bigård i zon 1 men slunglokalen i zon 2.

19 § är delvis upphävd och vi tar bort den reglering som gäller flytt inom zon. Ett alternativ är att inte reglera vad tillsynsmannen inte får göra, utan enbart kommunicera det på utbildning och i handledning. Vi har dock bedömt att det i detta fall ska vara tydligt att det inte är tillåtet för tillsynsmannen att utfärda sådana beslut.

20 § är upphävd eftersom vi anser det bättre att slå ihop regleringen med de i 26 och 30 §§ till en ny gemensam reglering i 17 a §.

21 § En alternativ reglering är att behålla den ursprungliga skrivningen av 21 § och då även av 22 §, samt ha kvar ett system där biodlarna ansöker om undantag från flyttbestämmelserna. Vi valde bort alternativen av flera skäl. Eftersom vi sällan ser en anledning till att avslå en dispensansökan tyckte vi inte att det var ett bra alternativ. Det skulle bara orsaka en onödig börda för biodlarna. Både 21 och 22 §§ innehåller också fler detaljer än vad vi

bedömer är nödvändiga. För alternativet att behålla krav på flytt inom zon, se inledning under rubriken *särskilda bestämmelser om varroakvalster*.

22 § är upphävd och flyttar av drottningar som tidigare reglerades här finns i 21 §. De alternativ vi för fram i 21 § är tänkbara även här och vi avslår dem med samma argument som ovan. Det finns också alternativet att kräva tillstånd från tillsynsmannen och att drottningarna ska skickas via laboratoriet. Båda dessa alternativ skulle ge en onödig administration utan att vinsten för smittskyddet ökade.

Zon 2

23 § En alternativ reglering är att ha kvar skrivningen yngelfria honungskakor. Eftersom man oftast flyttar sådana i lådor tycker vi det är rimligare att reglera flytt av skatllådor. För alternativet att behålla krav på flytt inom zon, se inledning under rubriken *särskilda bestämmelser om varroakvalster*.

24 § Bortsett från att vi har tagit bort den reglering som gäller flytt inom zon 2 är paragrafen endast språkligt ändrad. För alternativet att behålla krav på flytt inom zon, se inledning under rubriken *särskilda bestämmelser om varroakvalster*.

25 § är upphävd eftersom vi anser det bättre att slå ihop regleringen med de i 20 och 30 §§ till en ny gemensam reglering i 17 a §.

26 och 27 §§ se motivering under 21 §.

Zon 3

28 § En alternativ reglering är att ha kvar skrivningen yngelfria honungskakor. Eftersom man oftast flyttar sådana i lådor tycker vi det är rimligare att reglera flytt av skatllådor. För alternativet att behålla krav på flytt inom zon, se inledning under rubriken *särskilda bestämmelser om varroakvalster*.

29 § För alternativet att behålla krav på flytt inom zon, se inledning under rubriken *särskilda bestämmelser om varroakvalster*. I övrigt är paragrafen endast språkligt ändrad.

30 § är upphävd eftersom vi anser det bättre att slå ihop regleringen med de i 20 och 25 §§ till en ny gemensam reglering i 17 a §.

31 § se motivering under 21 §.

33 – 36 §§ är upphävd eftersom Gotland har samma smittskyddsstatus som zon 1. Alternativet för att behålla specifika regler för Gotland är därför överflödigt. Det är därför inget alternativ att ha specifika regler för Gotland.

Särskilda bestämmelser om trakékvalster

36 a § Ett alternativ är att inte reglera det en tillsynsman inte får göra. Vi vill dock vara tydliga med att en tillsynsman inte får tillåta att låta flyttas ut ur en bigård eller från ett skyddsområde där det finns problem med trakékvalster. Det är en central del av smittskyddet att dels avliva angripna bisamhällen och dels förhindra att bisamhällen som kan vara smittade inte flyttas och då sprider parasiten. Vi anser att det är extra angeläget att försöka stoppa parasiten eftersom den ännu inte har påträffats i Sverige. Vi skulle som alternativ reglering kunna tillåta att det är tillåtet att efter undersökning ge tillstånd att flytta bin ur skyddsområde. Vi har valt bort det alternativet eftersom en tillsynsman ändå ska undersöka alla bisamhällen inom skyddsområdet. När det är möjligt att häva skyddsområdet gör vi det och det blir åter möjligt att flytta bin.

I 36 b § Vi anser att det är nödvändigt med restriktioner för flytt i händelse av att trakékvalster etablerar sig i landet, men restriktionerna ska gälla levande bin eftersom det är dessa som sprider parasiten. Eftersom 8 § i bisjukdomsförordningen ställer krav på att en tillsynsman måste ge särskilt tillstånd innan dessa saker får flyttas ur ett område som är förklarat smittat eller misstänkt för smitta måste vi ha en reglering. Vi har valt att göra det så enkelt som möjligt.

I 36 c § § En alternativ reglering är att inte tillåta flytt av bin från ett övervakningsområde. Men vi bedömer att det får för stora konsekvenser för enskilda biodlare om det tar lång tid innan vi kan ta bort övervakningsområdet. Då är det bättre att ställa krav på provtagning. Det är möjligt att föreslå andra giltighetstider på tillstånden, men eftersom det handlar om absolut nödvändiga flyttar kan biodlaren planera dessa så att bina flyttas inom två veckor. Inför nästa omarbetning av föreskrifterna ska vi utvärdera denna linje och undersöka om ansvaret för bekämpning av trakékvalster kan läggas över på biodlarna.

Undersökning av bisamhälle

Om vi inte reglerar undersökning och provtagning av bisamhällen här måste vi hantera det i den offentliga kontrollen på annat sätt, till exempel genom att beskriva vad som är lämpligt i handledning till tillsynsmän. Vi har dock en möjlighet att skriva föreskrifter till ledning för tillsynsmännens arbete och vi ser en fördel i att reglera krav på undersökning samt provtagning i dessa. Tillsynsmännen har då stöd i föreskrifterna även i de fall en biodlare kanske inte vill tillåta att tillsynsmannen undersöker eller tar prov på bisamhällena.

37 § Det framgår redan av bisjukdomsförordningens 11 § att en tillsynsman ska undersöka och ta prov vid misstanke om sjukdom. Vi kan därför inte skriva att det ska ske, men vi kan reglera hur. Vi vill att det i normalfallet ska omfatta alla bisamhällen. Som ett alternativ till att ha 37 § som en portalparagraf om undersökning kan vi reglera varje sjukdom för sig och för respektive typ av flytt. Vi har dock bedömt att det kan vara tydligt med en portalparagraf för de undersökningar som tillsynsmannen ska göra. Om vi inte reglerar undersökningen alls missar vi en viktig del i de åtgärder som syftar till att minska spridning av framför allt amerikansk yngelröta.

37 a § Som ett alternativ till den här paragrafen kan vi behålla den nuvarande regeln om att tillsynsmannen ska undersöka biodlarens hela vaxförråd. Vi anser dock att det inte är nödvändigt utan att den reglering vi nu föreslår räcker för att hålla en god smittskyddsnivå.

37 b § Om vi inte ändrar paragrafen jämfört med vad som gäller idag kommer vi att ha kvar en mycket omfattande undersökningsplikt för tillsynsmännen. En sådan omfattande undersökning tar lång tid, vilket orsakar olägenhet för biodlarna.

38 § Alternativet att behålla dubbelregleringen mot 11 § bisjukdomsförordningen anser vi är olämpligt. Ett alternativ är att behålla en och samma paragraf för undersökning av både amerikansk yngelröta och varroakvalster. Vi valde bort det eftersom det skulle bli en väldigt lång paragraf om vi både lade till möjligheten att ta prov på andra material än vaxkakor och även lägga till att tillsynsmannen ska ta prov avseende trakékvalster.

38 a § Om vi inte reglerar detta är tillsynsmannen inte skyldig att skicka in prov för en konfirmerande analys. Det betyder att det finns en liten risk att tillsynsmannen avlivar ett bisamhälle för amerikansk yngelröta utan att bina är sjuka. Eftersom konsekvensen för biodlarna är så stor om ett bisamhälle avlivas på grund av amerikansk yngelröta och eftersom det påverkar alla biodlars möjligheter att flytta bin m.m. anser vi att det är motiverat att vid behov invänta en konfirmerande analys innan bin avlivas och innan vi förklarar ett område smittat.

38 b § Det finns egentligen inte något alternativ mot att ha en regel som anger när tillsynsmannen ska göra återbesök i en bigård. Vi har valt att sänka tiden till tidigast 30 dagar istället för två månader. Det hänger samman med att vi bedömt att vi bör följa internationella riktlinjer, som anger 30 dagar. Då behöver vi korta ner tiden. Alternativet att behålla två månader skulle därför inverka på biodlarnas verksamhet i större utsträckning än det gör nu. En tillsynsman måste vara säker på att bara ge tillstånd att flytta bisamhällen som är fria från amerikansk yngelröta.

39 § Vi har bedömt att alternativet att behålla 39 § har nackdelen att flera sjukdomar regleras i samma paragraf. Vi anser att vi fortfarande behöver en reglering av hur tillsynsmännen ska göra när det finns ett fall av amerikansk yngelröta. Eftersom bina kan flyga måste det ske en undersökning även av omgivande bigårdar. Som alternativ kan vi utesluta möjligheten att använda samlingsprov, men vi anser att samlingsprov kan vara ett bra komplement om det finns många bigårdar i området. När det gäller undersökning av bigårdar som varit i kontakt med sjuka bisamhällen kan vi som alternativ ha det som en rekommendation. Det finns en risk att bigårdar som ligger i andra tillsynsmäns distrikt inte följs upp, även fast det har funnits kontakt mellan de bigårdarna och den bigård som har sjuka bisamhällen. Vi har därför valt att ha en riskvärdering om det ska ske en undersökning av kontaktbigårdar, i syfte att få en lämplig flexibilitet. Risken att smitta sprider sig beror på vad som har flyttats mellan bigårdarna. För alla andra djurslag följer man upp varifrån t.ex. djur kommer eller vart de har flyttats när man undersöker spridning av smittsam sjukdom.

39 a § Vi har valt att ha kvar att undersökning ska ske av minst två bisamhällen, eller av minst en tredjedel av bigårdens bisamhällen. Som alternativ hade vi kunnat behålla att enbart nedfallsprov ska gälla som provmetod, men eftersom det är tidskrävande och det går att hitta varroakvalster även på andra sätt vill vi inte begränsa oss till bara det.

39 b § En alternativ reglering är att behålla skrivningen i nuvarande 38 §. Vi valde bort det för att vi ser fördelar med att dela upp undersökning av de olika sjukdomarna på olika paragrafer. Vi vill inte heller ha kvar ett utpekande av ett laboratorium, vars namn kan ändras, i föreskrifterna.

39 c § Ett alternativ till den här regleringen är att helt överlämna uppföljningen av den eventuella spridningen av varroakvalster till biodlarna själva. Då kan vi begränsa vårt ansvar till att förklara nya områden som zon 1 när det kommer nya fall av varroakvalster. Vi anser emellertid att det finns ett värde av att bedriva en viss undersökning av omgivande bigårdar så att utökade smittförklaringar sker på ett balanserat vis. En alternativ lösning är att behålla undersökningsplikten inom sju kilometer. Vi har dock bedömt att det är för långtgående att utöka undersökningsområdet till sju kilometer för en parasit som det går att behandla bina mot och som biodlarna kan ta ett eget bekämpningsansvar för.

39 d § En alternativ reglering är att enbart beskriva provtagningen i handledningen till tillsynsmännen. Eftersom det på sikt kan bli flera ackrediterade laboratorier som analyserar prover inom bitillsynen vill vi dock försäkra oss om att den provtagningsmetod som referenslaboratoriet rekommenderar för provtagning är den som tillsynsmännen ska tillämpa. Därför valde vi att ha med detta som en regel.

39 e § På motsvarande sätt som för amerikansk yngelröta (39 §) ska en tillsynsman undersöka bisamhällen inom tre kilometer från det bisamhälle som man har konstaterat har trakékvalster. Trakékvalster sprids med levande bin. Därför föreslår vi att en tillsynsman ska undersöka alla bigårdar till vilka bin från det angripna bisamhället har förts avseende trakékvalster. Det sker alltså inte någon individuell riskvärdering, utan alla kontakter de senaste tre månaderna ska följas upp. Tre månader är en lång tid, men eftersom vi med kontakt här avser att bin eller bisamhällen har flyttats till en annan bigård bör det inte vara svårt att följa upp ens för den som säljer många bisamhällen. Vi bedömde att 30 dagar som för amerikansk yngelröta är en för kort tid. Biodlarnas medvetenhet om den för Sverige exotiska parasiten trakékvalster är ännu låg och det är en risk att parasiten hinner sprida sig utom kontroll om man inte följer upp kontaktbigårdar ordentligt.

Bekämpningsåtgärder

40 § Vi har valt att behålla förintning av sjuka bisamhällen för att stoppa spridning av amerikansk yngelröta. Det är det mest effektiva sättet att förhindra spridning av sjukdomen. De erfarenheter vi har i Sverige av att förrinta bisamhällen sjuka i amerikansk yngelröta är goda. Därför ser vi inte någon alternativ lösning till att fortsätta så. Vi anser att paragrafen är viktig för att bibehålla ett gott hälsoläge hos svenska bin. En alternativ reglering till att tillåta att delar av bibostaden kan saneras är att alltid destruera hela bibostaden. Det gör det enklare för tillsynsmännen, eftersom det då aldrig uppstår några gränsfall. Vi har ändå valt att ha med en skrivning som gör det möjligt att sanera sådant som går att sanera, eftersom det lindrar den ekonomiska skadan för biodlarna. Hur vi hanterar detta i praktiken blir en fråga för utbildningen av tillsynsmän.

42 § Det är möjligt att upphäva den här regleringen och låta ett av näringen anordnat bihälsoprogram reglera detta, eller att genom vägledning ge biodlarna stöd när det gäller

bekämpning av varroakvalster. Vi har valt att ändå skriva att en tillsynsman får besluta att biodlare som har en otillräcklig bekämpning av varroakvalster måste behandla. Utan regleringen kan inte en tillsynsman besluta att biodlare måste behandla bisamhällen mot varroakvalster i de fall biodlaren inte sköter sina bin och därmed utsätter andra biodlares bin för en onödigt stort risk för reinvasion av kvalster. En annan alternativ reglering är att ha kvar de metoder vi anser att varroakvalster ska bekämpas med. Vi tycker dock att det är bättre att ange att bekämpningen ska ske med tillåtna och dokumenterat effektiva metoder.

42 a § Om vi inte reglerar bekämpning av trakékvalster blir bekämpning av den parasiten biodlarnas ansvar när vi får de första fallen. Det kan fungera bra om det finns en bihälsoorganisation som hjälper biodlarna med bekämpningsprogram, men en sådan organisation finns inte. Vi har därför bedömt att det är lämpligt att reglera hur vi kan motverka spridning av ännu en parasit. Det finns motstridiga intressen, eftersom en del biodlare anser att trakékvalster inte är en farlig parasit eftersom det går att behandla bina mot den. Vi har ändå valt ett försiktigt förhållningssätt och föreskriver att bisamhällen med trakékvalster ska förintas.

43 § Ett alternativ till den här regleringen är att tillsynsmannen undersöker förvildade samhällen innan de förintas. Det är dock en opraktisk hantering, eftersom svärmar kan sitta mer eller mindre oåtkomligt. Ett annat alternativ är att en tillsynsman från fall till fall kontaktar länsstyrelsen och försäkras sig om att hon eller han får åtgärda svärmen inom ramen för bitillsynen. En sådan hantering har vi bedömt är för krånglig för alla inblandade. Slutligen är en alternativ reglering att inte ändra paragrafen, men vi vill ha med trakékvalster också, samt anser att det räcker med tre kilometer avseende varroakvalster.

44 § Det är svårt att hantera begreppet ringa skada på ett rättvist sätt utan att i föreskrifterna ange vad vi anser är ringa skada, omräknat i pengar. En alternativ reglering är att behålla den tidigare skrivningen, eller att föreslå ett annat belopp. Vi valde bort att sänka beloppet och att ha kvar 300 kronor eftersom pengavärdet har ökat sedan år 1992. Vi har ännu inte haft något ärende där fastighetsägare motsätter sig förintande av förvildade bisamhällen.

Biodlarens uppgiftsskyldighet

50 § Vi har bedömt att vi vill ha kvar en reglering som kompletterar 15 § bisjukdomsförordningen. Om vi som en alternativ lösning inte reglerar detta måste respektive länsstyrelse själv bedöma vad de ska be biodlarna att rapportera för uppgifter för att uppfylla 15 § bisjukdomsförordningen. Genom att vi fortsätter att reglera vilka uppgifter biodlarna ska anmäla till länsstyrelsen får vi samma regler i hela landet. En alternativ lösning till att biodlarna utöver den första anmälan de gör ska anmäla när det sker förändringar är att behålla anmälan vart tredje år, eller att ha anmälan varje år som vi först föreslog. Vi har bedömt att anmälan vart tredje år oavsett om det skett någon förändring eller inte är lätt att glömma. Anmälan varje år skulle vara enligt OIE:s rekommendation, men skulle orsaka ett merarbete eftersom det inte finns ett register över bigårdar som gör denna hantering smidig och effektiv. Genom att inte alla anmälningar kommer in vid ett och samma tillfälle minskar också trycket på länsstyrelserna, eftersom de nu enbart behöver uppdatera uppgifter om redan kända uppställningsplatser när det sker en förändring. Vi kan se en risk med att enbart begära att biodlare anmäler vid förändring, men vi har bedömt att vi genom att regelbundet

informera i tidskrifter riktade till biodlare kan berätta vad som gäller och på ett sådant sätt att biodlarna förstår varför de ska anmäla förändringar.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Föreskrifterna riktar sig till tillsynsmän, som är direkt berörda av ändringarna i föreskrifterna. Tillsynsmän utövar myndighet gentemot enskilda.

Biodlare som vill bedriva eller som bedriver biodling i Sverige är direkt berörda även om föreskrifterna inte är riktade till dem. Biodlare är en blandad grupp människor sett till kön, ålder, etnicitet, hemort och omfattning på biodlingen. De flesta är än så länge svenskfödda män som är äldre än 65 år och som i genomsnitt har sju, åtta bisamhällen och som inte bedriver företagsmässig biodling. Till biodlare räknar vi även de som ägnar sig åt att odla drottningar, import/införsel och export/utförsel av bin.

Direkt berörda är även föreningsbigårdar, rasföreningarnas avelsstationer och friparningsområden samt de demonstrationsbiodlingar som finns på friluftsmuseer och liknande samt naturbruksgymnasier som har biodling.

Indirekt berörda är företag som odlar grödor de önskar få pollinerade av honungsbin. Uppköpare av honung och andra biodlingsprodukter kan också vara indirekt berörda.

Inga av de paragrafer som riktar sig till länsstyrelserna är ändrade, men indirekt är länsstyrelserna berörda då de utser tillsynsmän och regionalt leder bitillsynen.

Sveriges referenslaboratorium för bihälsa är indirekt berört, eftersom de prover som tas inom bitillsynen analyseras där. På sikt är det inte uteslutet att andra ackrediterade laboratorier kan göra dessa analyser.

Vi har bedömt att återförsäljare av biredskap m.m. inte är berörda av föreskrifterna, däremot att de som handlar med bivax.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Av 3 § bisjukdomslagen (1974:211) framgår:

För att bekämpa och hindra spridning av bisjukdom, som omfattas av föreskrift enligt 1 §, får regeringen eller tillsynsman eller annan myndighet som regeringen bestämmer:

- 1. besluta att innehavare av bisamhälle att vidtaga åtgärd för bekämpning av sjukdom hos bisamhället,*
- 2. förordna om förintande av bisamhälle,*
- 3. föreskriva att bibostäder som ej längre hyser levande bin samt honung, bivax och avfall av honung eller bivax ska förvaras på sådant sätt att bin icke kan få tillträde därtill,*
- 4. förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av levande bin, vaxkakor och avfall av sådana, begagnade bibostäder och begagnade biodlingsredskap,*
- 5. vidtaga eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som finnes oundgängligen påkallad.*

Av 1 § bisjukdomsförordningen (1974:212) framgår:

Bekämpning enligt bisjukdomslagen (1974:211) får ske i fråga om amerikansk yngelröta, kvalstersjuka och varroasjuka. Det är i sig inte ett bemyndigande för oss, men det begränsar för vilka sjukdomar vi kan ha föreskrifter.

Av 2 § bisjukdomsförordningen (1974:212) framgår:

Det åligger statens jordbruksverk i fråga om bekämpning av bisjukdom som avses i 1 § att 1. med uppmärksamhet följa sjukdomens uppträdande och spridning såväl inom som utom riket samt att särskilt söka utröna sjukdomens spridningsvägar,

2. utfärda föreskrifter om bekämpning av sjukdomen till tillsynsmän som avses i 3 § samt meddela anvisningar om bekämpning till ledning för andra myndigheter,

3. till hjälp för biodlare meddela råd och anvisningar för igenkännande och bekämpning av sjukdomen,

4. skyndsamt underrätta chefen för jordbruksdepartementet, då sådan sjukdom utbrutit i landet, samt hålla honom underrättad om sjukdomens vidare utbredning och när den upphört,

5. i övrigt leda bekämpningen av sjukdomen och, när så behövs, genom framställning till regeringen eller vederbörlig myndighet verka för dess bekämpning.

Då merparten av de ändringar vi gör riktar sig till tillsynsmän är det bemyndigandet i 2.2 § vi huvudsakligen har använt oss av.

Av 17 § bisjukdomsförordning (1974:212) framgår:

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna kungörelse meddelas av Jordbruksverket.

Vi har använt stödet i 17 § för att förklara hur 15 § ska kunna ske i praktiken.

Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringars alternativen

Kostnadsrämsiga konsekvenser av föreskriftsförslaget

Bitillsynen är kostnadsfri för biodlarna. Statens kostnader för bitillsynen täcker tillsynsmännens arbete och resor, laboratorieanalyser, viss ersättning vid förintande av bisamhällen samt kostnader för utbildning och fortbildning av tillsynsmän.

År 2017 kostade bitillsynen 4 186 293 kronor. Då är utbildning av tillsynsmän, analyser av prover samt ersättningar till fastighetsägare och biodlare vid avlivning av svärmar och bisamhällen inkluderade i kostnaderna. Antalet uppdrag per år varierar beroende på väderlek och bihälsoläge. Utan ändring kommer bitillsynen troligen att ligga på omkring 3,0 - 3,5 miljoner kronor per år.

När systemet att smittförklarade områden ska utgöras av församlingar ändras till inrättande av skydds- och övervakningsområden minskar behovet av undersökning inför flytt. Det innebär att kostnaden för bitillsynen minskar på detta område. Det är dock svårt att veta hur mycket den kommer att minska eftersom vi inte vet hur många flyttar som kommer att ske ut ur skyddsområde, övervakningsområde, zon 1, zon 2 eller zon 3 i framtiden.

Om det blir aktuellt med prov för analys av trakékvalster fördyrar det bitillsynen. Eftersom prov enbart ska finansieras av bitillsynen vid misstanke och under smittutredning är förutsättningen för att kostnaderna ska öka att vi hittar parasiten. Det har vi ännu inte gjort.

En annan möjlig kostnadsmässig konsekvens är att vi gör det möjligt för en tillsynsman att ta prov för amerikansk yngelröta även när det inte finns yngel. I Jordbruksverkets föreskrifter (1992:38) var det bara kakprov med yngel/puppor tillåtna, men nu kan tillsynsmannen även ta prov på andra material. Det kan bidra till att vi får kostnader för fler prover för amerikansk yngelröta. Eftersom vi troligen får färre undersökningar för att biodlaren ska få tillstånd att flytta bin m.m. bör det ändå inte leda till en ökning relativt dagens provtagningsfrekvens.

Bedömning av konsekvenser på smittskydd/bihälsa

Vi skärper undersökningsplikten till att efter riskvärdering inkludera undersökning även i andra bigårdar som har varit i kontakt med bisamhällen i bigårdar där sjuka eller angripna bisamhällen finns. Det kan betyda att vi behöver göra fler undersökningar än tidigare. Det är inte lika vanligt att småskaliga biodlare har flera bigårdar, men biodlarföretagen har i genomsnitt fem-tio bigårdar.

Vi kortar ned avståndet en tillsynsman ska undersöka omgivande bigårdar avseende varroakvalster från sju kilometer från det angripna bisamhället till tre kilometer. Det kan leda till minskade kostnader genom att tillsynsmännen gör färre undersökningar vid nya fall av varroakvalster. Flera i referensgruppen har uttryckt oro över att det minskade avståndet försvagar smittskyddet. Vi vet att bin kan flyga längre än tre kilometer, men vi vill släppa mer av ansvaret för bekämpning av varroakvalster till biodlarna. Därför har vi valt att föreslå tre kilometer. Vi vet att det finns församlingar i norra Sverige som har varit smittförklarade under många år, men där parasiten inte spridit sig till nya bigårdar. Vi är övertygade om att biodlare kan ta ansvar för att inte köpa in bin från dem som har varroakvalster och risken att bina själva sprider parasiten är lägre i norra Sverige där det är glest mellan bigårdarna.

Vi anser att myndighetsutövning ska vara proportionerlig och att vi inte behöver föreskriva om en längre sträcka än tre kilometer då det finns andra möjligheter att hantera detta. Länsstyrelsen kan med stöd av 11 § bisjukdomsförordningen uppdra åt tillsynsmän att göra fler undersökningar om det är befogat. Vi anser också att det är osannolikt att man hittar angrepp längre bort än tre kilometer från bigården om det inte finns närmare bigården. Om man hittar kvalster inom tre kilometer från bigården så ska tillsynsmannen utöka sökområdet med ytterligare tre kilometer från den nya bigården där parasiten påträffas.

Det finns ett behov hos biodlare att utbyta avelsmaterial. För detta kan drottningodlare behöva skicka drottningar från områden där det finns varroakvalster till delar av Sverige där parasiten inte är konstaterade. Vi anser att det är orimligt att behöva få en dispens från Jordbruksverket för alla dessa flyttar. Att en tillsynsman kan besluta om dessa flyttar kommer att underlätta den administrativa bördan för biodlarna såväl som för bitillsynen. Eftersom drottningarna med sina följebin enligt våra bestämmelser kan befrias från kvalster på sin väg till mottagande bigård leder inte reglerna till ett försvagat smittskydd.

Flera i referensgruppen har uttryckt oro över att det inte behövs tillstånd vid flytt av friska bin i icke-smittförklarade områden. Det innebär ingen skillnad mot idag, eftersom en tillsynsmans tillstånd bara behövs vid flytt ur smittförklarat område. Men referensgruppen argumenterar att eftersom Jordbruksverket upphäver smittförklaringarna när det inte längre finns fog för dem, blir fler områden utan restriktioner för flyttar, vilket kan innebära en högre risk att sprida smitta. Vi vill betona att branschen kan sätta upp riktlinjer för hur smittskyddet ska förstärkas utöver de krav som finns i olika författningar. Utöver det kan också, som nämnts ovan, länsstyrelsen med stöd av 11 § bisjukdomsförordningen uppdras åt en tillsynsman att undersöka bisamhällen. Det är inte specificerat i vilka fall länsstyrelsen skulle ge sådana uppdrag, men det kan användas t.ex. om man vill göra en screening.

Vår generella bedömning är att vårt förslag ger ett dynamiskt och moderniserat smittskydd i linje med övrig smittskyddslagstiftning för djur. Vår ambition är att minska administration och andra kostnader för bitillsyn i områden där bina är friska och samtidigt ha en effektiv och säker hantering i de fall där vi har sjuka eller angripna bisamhällen. Vi skärper därför vissa krav, men underlättar inom andra områden.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Bisjukdomslagen 1974:211 och Bisjukdomsförordningen 1974:212 var befintlig lagstiftning när Sverige gick med i EU. Inom EU är amerikansk yngelröta, lilla kupskalbaggen och tropilealapskvalster anmälningspliktiga. För varroakvalster, trakékvalster och europeisk yngelröta tillåter EU-direktiv 92/65/EEG att nationella program för att bekämpa sjukdomarna kan godkännas. Jordbruksverket bedömer därför att det är förenligt med anslutningen till EU att reglera bekämpning av dessa skadegörare.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Det är huvudsakligen under binas aktiva period som det finns risk för spridning av kvalster och sporer av amerikansk yngelröta. Vi föreslår därför ett ikraftträdande i början av biodlingssäsongen 2018. Vi behöver tid för att sprida information om reglerna innan de ska tillämpas och det kommer i huvudsak att ske under april månad.

Information måste gå ut till samtliga tillsynsmän, biodlare och länsstyrelser. Till biodlarna är det lämpligt att informera om ändringarna i branschtidningar, lokala tidningar och via Jordbruksverkets och länsstyrelsernas webbsidor. Till länsstyrelsernas bitillsynshandläggare och länsveterinärer bör Jordbruksverket lämna direkt information om ändringarna.

Till tillsynsmännen bör informationen gå ut från bitillsynshandläggarna på länsstyrelserna. Informationskedjan Jordbruksverket-länsstyrelsen-tillsynsmännen är inarbetad och vi bedömer att den fungerar effektivt.

B Kommuner och landsting

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon redogörelse i avsnitt B.

C Företag

Med företag avser vi en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett när man skriver konsekvensutredningar. Vi bedömer att vår föreslagna reglering får effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Det finns inte statistik på hur många som bedriver biodling i företag, men efter att ha konsulterat Biodlingsföretagarna uppskattar vi att det finns 475 biodlingsföretag. I Biodlingsföretagarna har cirka 50 medlemmar 150 bisamhällen eller fler. Storleken på företagen varierar och biodlare med färre än 50 bisamhällen kan ha registrerat företag.

Biodlingsföretagare kan vara primärproducenter av biodlingsprodukter och försäljare av livdjur (drottningar eller avläggare), säljare av pollinerings-tjänster, livsmedelsförädlare samt produktutvecklare av biodlingsprodukter inom t.ex. kosmetik och hygien. Biodlingsprodukter är honung, vax, pollen, propolis och drottninggelé. Det är också möjligt att utvinna bigift, även om det inte definieras som en biodlingsprodukt.

De flesta biodlingsföretagare är verksamma på landsbygden, eller i varje fall i områden med stora inslag av grönområden. Det förekommer även yrkesmässig biodling i städer.

Biodling påverkar företag som odlar grödor som gynnas av pollinering, samt skapar en marknad för företag som tillverkar eller säljer biodlingsredskap till biodlare och honungs-förädlare, samt företag som erbjuder tjänster till biodlare. Hit hör till exempel vaxrensenserier.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Vi har sammanställt de administrativa kostnaderna i dokumentet *Särskild konsekvensanalys-administrativa bördor för företagen*. Den totala administrativa kostnaden blir en minskning med **19 319,50 kr**. Nedan kommenterar vi kostnaderna.

Vi ersätter kravet att biodlarna vart tredje år ska anmäla var bisamhällen är uppställda med en initial anmälan och därefter anmälan vid förändring. Det minskar den administrativa kostnaden och vi får en administrativ kostnad på 46 075 kronor för den initiala anmälan. I vår beräkning har vi utgått från att företagen efter sin initiala anmälan rapporterar förändring för två bigårdar per år. Eftersom vi stryker kravet på att biodlingsföretagen ska anmäla uppställningsplats vart tredje år får vi en administrativ besparing på 30 717 kronor för företagen. Totalt sett blir det en ökad kostnad på 15 358 kronor.

När vi beräknade kostnaden för att biodlingsföretagen ska kontakta en tillsynsman har vi utgått från att det tar 30 minuter att kontakta sin tillsynsman och beskriva vilket tillstånd de behöver. Vi har delat upp de administrativa bördorna beroende på de olika restriktionerna som företaget kan råka ut för, det vill säga:

- restriktioner på grund av amerikansk yngelröta
- restriktioner på grund av varroakvalster
- restriktioner på grund av trakékvalster

Vi har i våra beräkningar utgått från att ur ett teoretiskt perspektiv kan alla företag beröras av alla ovanstående restriktioner. Det är dock mycket osannolikt, speciellt för trakékvalster som ännu inte är konstaterade i Sverige. Å andra sidan kan ett företag drabbas flera gånger av någon av de ovanstående restriktionerna. Det är svårt att beräkna ett genomsnitt på hur ofta företagen hamnar inom ett skydds- eller övervakningsområde då vi inte tidigare har haft dessa typer av restriktioner. Det är mer sannolikt att utgå från att inget företag drabbas av restriktioner för trakékvalster än att alla gör det, men vi har valt att vara konsekventa. För varje specifik restriktion får vi därför 475 företag som måste kontakta sin tillsynsman vilket tar 30 minuter till en timkostnad på 194 kronor. Det blir en sammanlagd kostnad på 138 225 kronor i administrativa kostnader. Detta är inte nya kostnader som tillkommer. Även idag måste företagen ha kontakt med en tillsynsman. Men eftersom vi gör ändringar i dessa paragrafer så ska den administrativa kostnaden beräknas som om det vore nya kostnader. **Den faktiska kostnaden blir dock endast 23 037,50 kronor. Anledningen för detta är att vi kommer att ha samma administrativa bördor för varroa som tidigare och för amerikansk yngelröta beräknar vi en minskning av den administrativa bördan motsvarande 50 %. Den faktiska kostnaden för de administrativa bördorna erhålls då från följande resonemang: restriktioner på grund av trakékvalster innebär en ökning med 46 075 kronor, restriktioner på grund av varroakvalster innebär en ökning med 0 kronor och restriktioner på grund av amerikansk yngelröta innebär en administrativ minskning med 23037,50 kronor. Summerar man dessa så får man 23037,50 kronor.**

Vi föreslår några ändringar som minskar de administrativa kostnaderna för företagen. Vi upphäver att området som förklaras smittat eller misstanke som smittat ska utgöras av församling. Biodlarna behöver således inte kontakta en tillsynsman för att få tillstånd för flytt ur församling inom zon 1, zon 2 eller zon 3. Det underlättar för företagen att de i mindre utsträckning behöver tillstånd att flytta. Vi har utgått från att i stort sett alla företag vill flytta någonting mellan sina bigårdar, oftast flera gånger. Vi har i beräkningarna utgått från att det finns 475 företag i Sverige och att de vill flytta något två gånger under ett år. Det blir sammanlagt 950 tillfällen och en total besparing på 92 150 kronor för företagen.

En annan ändring som minskar de administrativa kostnaderna för företagen är att de inte behöver ansöka om dispens hos Jordbruksverket för att få flytta drottningar till en högre zon för varroakvalster, eller till ett område där kvalster inte är konstaterade. Istället får en tillsynsman ge tillstånd för detta. Vi räknar med att det kan ta två timmar att ansöka om dispens. Dock måste företagen kontakta en tillsynsman vilket vi beräknat tar en halvtimme i anspråk. Den totala intjänade tiden bedömer vi således till 1,5 timmar för företagen och en total besparing på 11 640 kronor baserat på 40 ansökningar per år.

Vi vill tillåta flytt av drönare för spermatappning utan att en tillsynsman först behöver undersöka bisamhället. Vi föreslår att detta även ska få gälla om området är smittförklarat. Vi utgår från att alla företag eventuellt vill göra detta en gång per år och att det tar cirka 30 minuter att kontakta tillsynsmannen och beskriva vilket tillstånd man behöver. Då blir den nya administrativa bördan 46 075 kronor.

Vi föreslår också att det ska bli möjligt att få tillstånd att flytta begagnade bibostäder och begagnade biodlingsredskap ut från ett smittförklarat område utan att tillsynsmannen undersöker dessa saker. Företaget måste kontakta tillsynsmannen för att få beslutet, så det är en ny administrativ börda, men regeln innebär ändå en lättnad för biodlaren eftersom tillsynsmannen inte behöver assistans för att undersöka det som ska flyttas. Vi räknar med att det kan ta 30 minuter för att kontakta tillsynsman samt beskriva vilket tillstånd man behöver. Vi har också utgått från att alla företag kan hamna i ett övervaknings- eller skyddsområde och vilja flytta bibostäder eller bireddskap för sanering eller destruktion. Vi har därför räknat på 475 företag. Den nya administrativa bördan blir således 46 075 kronor.

Totalt sett bedömer vi att i realiteten så behöver biodlarna i mindre utsträckning tillstånd att flytta i framtiden, eftersom inte hela södra Sverige kommer att vara permanent smittförklarat. Det gör att det blir lättare att bedriva biodling och att det blir färre administrativa kostnader. För biodlare som har biodling i hot-spots för amerikansk yngelröta blir det oförändrat eftersom de i fortsättningen kommer att behöva ha tillstånd att flytta.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Förutom administrativa kostnader för att kontakta en tillsynsman behöver företagen bistå tillsynsmannen när hon eller han gör undersökningar i bigården. Vi har uppskattat att biodlingsföretagare har tio bigårdar med vardera tio bisamhällen var. Vi bedömer att företagaren måste lägga två timmar per bigård och år på att bistå tillsynsmannen. Det ger en kostnad på 1 843 000 kronor.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Förslagen påverkar inte konkurrensförhållandena eftersom bitillsynen är kostnadsfri.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Vi föreslår att en tillsynsman efter riskvärdering ska undersöka kontaktbigårdar till bigård i vilken amerikansk yngelröta är konstaterad. Detta kan orsaka besvär för biodlaren. Vi har bedömt att biodlarna ändå förstår att åtgärden är nödvändig för att begränsa smittspridning.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

De flesta biodlare bedriver inte biodlingsföretag. V har inte identifierat några särskilda hänsyn som vi behöver ta till små företag. Däremot har vi behövt se över reglerna så att de ska fungera för stora företag och företag med pollinationsuppdrag.

D Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

När vi skrev vårt ursprungliga förslag till nya föreskrifter tog vi hjälp av en referensgrupp. Referensgruppen var sammansatt av representanter från länsstyrelserna, tillsynsmännen, biodlarorganisationerna SBR och BF, gruppen Utrota yngelröten, SLU och bihälsokonsulenten. Vi genomförde flera telefonmöten och ett fysiskt möte med gruppen. Vi diskuterade flera frågeställningar, främst de där vi föreslår förändringar och nya regler, med gruppen.

Vi skickade ut ett förslag till föreskrifter, konsekvensbeskrivning och särskild konsekvensanalys på tidigt samråd till referensgruppen. Efter samrådet framkom det att vi saknar be- myndiganden för vissa förslag. Vi arbetade om förslaget, men behöll det vi kunde av de slutsatser vi drog efter det tidiga samrådet. När vi skickade vårt omarbetade förslag på intern beredning inom Jordbruksverket skickade vi återigen det till referensgruppen. Länsstyrelserna avstod från att yttra sig kring sakfrågorna, men framförde att Jordbruksverket borde låta referensgruppen diskutera förslaget innan det går på remiss. De parter som lämnade mer detaljerade synpunkter på samrådet var Utrota yngelrötagruppen, bihälsokonsulenten, tillsynsmännen Åke Lyberg och Erik Heedman, SLU och Martin Lindell.

E Beskrivning av hur förslaget påverkar landsbygden

Vi bedömer inte att förslaget påtagligt påverkar möjligheterna att bo och leva på landsbygden. Förslaget innebär administrativa förenklingar för drottningodlare som inte behöver en dispens från oss. Vi hoppas att det gynnar avelsutbytet inom landet, till nytta för dem som vill använda rasrena bin. Genom vår definition av ”biodlare” bedömer vi att det blir lättare för biodlingsföretag att använda sig av reglerna för ”godkänd biodlare”.

Genom att vi upphör med restriktioner för hela församlingar när amerikansk yngelröta, varroakvalster eller trakékvalster konstateras blir färre biodlare berörda av de restriktioner som blir följderna av ett utbrott. Slutligen försvinner kravet på tillstånd vid flytt ur församling inom zon 1, zon 2 och zon 3. Detta kan underlätta för yrkesbiodlare.

F Beskrivning av hur förslaget påverkar husdjursgenetiska resurser

Förslaget innebär ingen särbehandling av någon ras av honungsbin. Förslaget påverkar inte förekomsten av parningsstationer eller friparningsområden. Vi har ändrat reglerna för flytt av drottningar så att biodlarna kan utbyta avelsmaterial utan att behöva dispens från Jordbruksverket. Vi har också fört in regler som gör det möjligt att flytta drönare för spermatappning oberoende av var bisamhället drönarna hämtas från är uppställt.

G Beskrivning av hur förslaget påverkar folkhälsan

De sjukdomar och kvalster som bitillsynen omfattar orsakar inte sjukdom hos människa. Om honungsbi populationen drabbas av en drastisk nedgång och följden blir en mycket stor brist på pollinatörer kan folkhälsan på sikt påverkas negativt.

H Kontaktpersoner

Vi tre kan besvara frågor om remissen:

Anders Johansson 036-15 59 71

Ingrid Karlsson 036-15 50 63

Jackis Lannek 036-15 59 39

Vill du skicka e-post är det bitillsyn@jordbruksverket.se